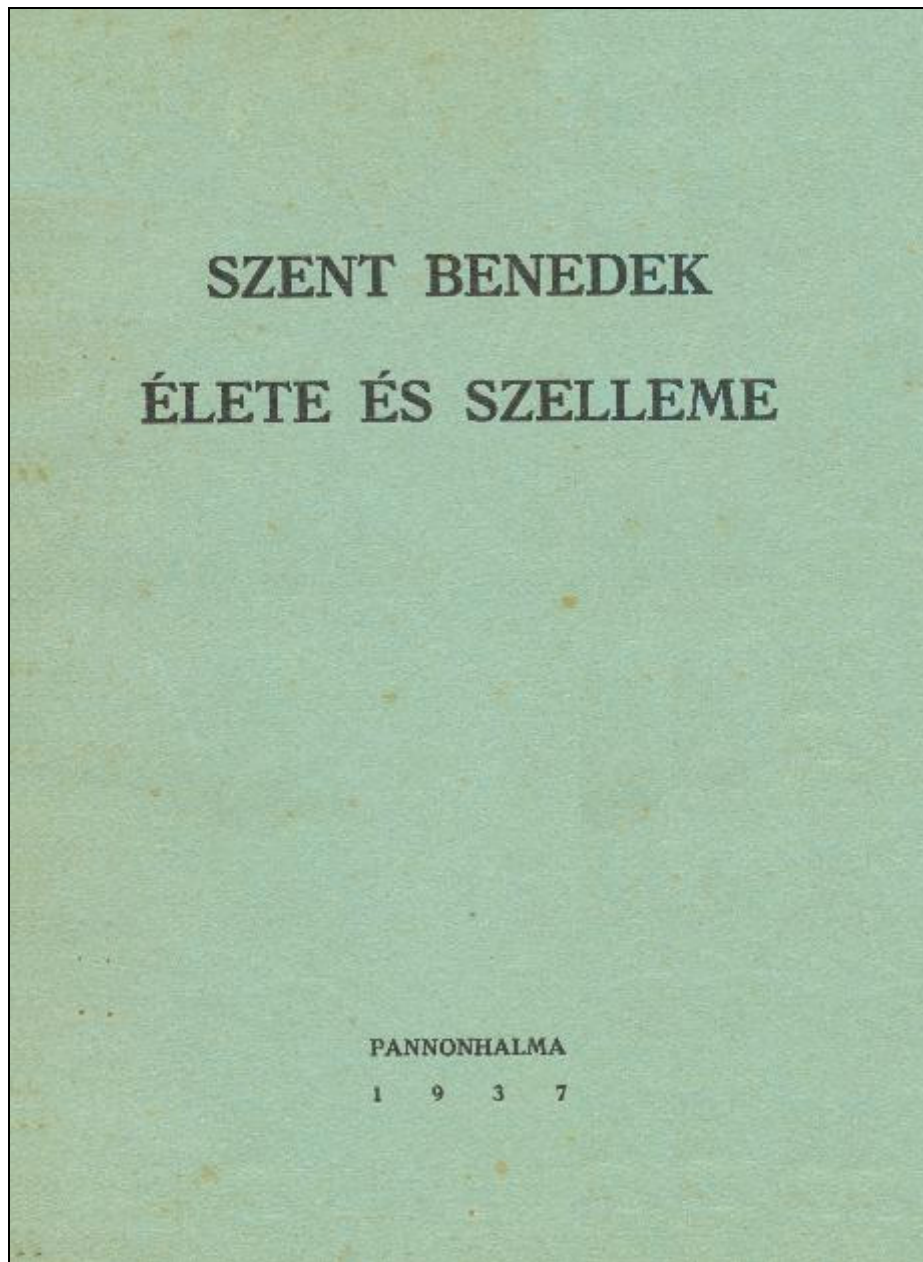

Szent Benedek élete és szelleme

mű a Pázmány Péter Elektronikus Könyvtár (PPEK)
– a magyar nyelvű keresztény irodalom tárháza – állományában.

Bővebb felvilágosításért és a könyvtárral kapcsolatos legfrissebb hírekért
látogassa meg a <http://www.ppek.hu> internetes címet.

Impresszum

Szent Benedek élete és szelleme

Nihil obstat.
Dr. Bertholdus Kolos
censor dioecesanus

N. 498/1937.
Imprimatur.
In Sacro Monte Pannoniae,
die 21. Aprilis 1937.
Chrysostomus
Archiabbas et Ordinarius.

A könyv elektronikus változata

Ez a program az azonos című füzet elektronikus változata. A füzet 1937-ban jelent meg Pannonhalmán.

Tartalomjegyzék

Impresszum	2
Tartalomjegyzék	3
I. Szent Benedek élete	4
Szent Benedek jelentősége	4
Szent Benedek ifjúkora	5
Szent Benedek remetesége	7
Szent Benedek tanítványai között	10
A Kasszinó-hegyi kolostor	13
Az élő Regula	16
A kolostor és a világ	17
Útban hazafelé	19
Szent Benedek hatása	21
II. Szent Benedek Regulája	23
Fejezetek Szent Benedek Regulájából	23
Szent Benedeknek a Regulához írt előszava	24
A jócselekedetek gyakorlása	26
Az alázatosság	28
A magános imádságról	32
A jóra való buzgalom	33
III. Imádságok	34
Szentkilenced Szent Benedek tiszteletére	34
Szent Benedek apát mindennapi imája a kereszt előtt	37
Énekek Szent Benedek tiszteletére	38
Érme, fohász, jelmondat	40

I. Szent Benedek élete

Szent Benedek jelentősége

Manapság a magyar nép nem sokkal többet tud Szent Benedekről, minthogy nevenapja március 21-én van. Örül a Benedek-napnak, mert „Benedek zsákban hozza a meleget”. Némely imakönyvből imádkozik is hozzá, mint a jó halál patrónusához. Ezzel ki is merült, amit a magyar Szent Benedekről tud, pedig Szent Benedek egyike azoknak a világtörténelmi nagyságoknak, kiknek a gondviselő Isten az emberiség nevelésében, szellemi és erkölcsi színvonalának emelésében sorsdöntő részt juttatott.

Mikor a pogány római birodalomnak kezéből már kihullott a gyilok, amellyel a Krisztus-követők millióit halomra ölte, akkor csillogó, de üres tudományával, erkölcsi rothadásának mérgező leheletével ejtette kábulatba s akarta megfojtani a Nagy Konstantin alatt szabadsághoz jutott, de a szabadsághoz hirtelenében még hozzá nem szokott, ifjú kereszténységet.

Szent Benedek egyike volt azoknak a gondviselészerű férfiaknak, kik a fiatal kereszténységet ebből az ájulásból fölbresztették. Életszentségének messze ragyogó példájával, a krisztusi bölcsességnek nemesen egyszerű szavaival visszavezette kortársait Krisztushoz. Föltámasztotta az őskeresztények áhítatos istentiszteletét, lelkes buzgóságát.

A római világbirodalom már nem volt pogány, de még nem volt egészen keresztény. A haldokló pogányság végső erejét megfeszítette, hogy a maga erkölcsi lazaságával, föloszlásnak indult életével Krisztus fegyelmezett Egyházát is megbontsa, a lelkeket zavarba hozza. A jobb lelkek is meginogtak, s még az úgynevezett szerzetesek közt, tehát Krisztus hivatásos követői közt is sajnálatos fegyelemlazulás, szabados élet ütött tanyát.

A három világrészt fölforgató népvándorlás betetőzte a fölfordulást. Ekkor az általános zűrzavar idején a maga kemény életének példájával, hatalmas szervező erejével, bölcs, szerzetesi törvénykönyvével Szent Benedek „rendet” teremtett oly értelemben, hogy fegyelmezett szerzetesi testületet szervezett, s ezzel a fölfordulástól megcsömörlött lelkek számára szilárd alapot nyújtott: messze tündöklő példát adott a megnyugvásnak, a belső rendnek az ellenséges külső viszonyoktól független helyreállítására.

Az Egyháznak voltak Szent Benedeknél nagyobb tudománnyal, ragyogóbb elmével megáldott fiai is, de ezekkel szemben Szent Benedeknek gyakorlati jelentősége éppen az, hogy az ő működését, hatását nem zárta le a montekassinói kolostor kriptája, hanem tovább élt, tovább dolgozott szerzetes fiaiban.

Az ő Istentől megáldott szelleme volt a vezére a térítő szerzetesek számtalan nemzedékének, akik Európát s benne a mi magyar hazánkat is kereszténnyé s ezzel az igazi művelődés részesévé tették. Szent Benedek szerzetes fiai lettek az Egyház jobbkeze, amely jobbkézzel az Egyház a régi világból megmentette, amit menteni lehetett s érdemes volt, s amely kézzel a népvándorlás friss vérű népeit anyai keblére ölelte s a keresztény középkor nagy nemzetévé nevelte.

Íme, Szent Benedek nemcsak a naptárban jelzi a tavasz beköszöntését: életet fakasztó tavaszt hozott az ő áldott szelleme a keresztény világ számára is.

Szent Benedek ifjúkora

Benediktusz (magyarosan Benedek) volt szentünk neve. E latin név „áldott”-at jelent.

Az Istennek e névben és kegyelemben áldott embere Krisztus Urunk születése után 480-ban született a mai Olaszország földjén, Nurziában, valószínűleg az előkelő és gazdag Aniciusok buzgó keresztény családjából.

Vallásos szülők, imádságos édesanya, erkölcsös édesatya a legnagyobb ajándék, amivel Isten gyermeket csak megajándékozhat. Jó szülők mellett Skolasztikával, ezzel az angyali tisztaságú nőtestvérrel is megáldotta Isten Benedeket.

„Minden jó fa jó gyümölcsöt terem.” (Mt 7,17) A jó fának e két nemes gyümölcse ott érett, ott fejlődött kiváltságos lélekke a komoly és tiszta, ősi családi fészekben. S a gyermekeknek szüleiktől nevelt ártatlanságát nem ronghatta meg sem romlott lelkű házbeliék, sem mosdatlan szájú és rossz életű pajtások, sem istentelen emberek példája, mert az Appennini nagy hegyek szabin földjén, Nurzia városkájában istenfélő, szigorú erkölcsű hegyi lakók éltek, akik bűnt, romlást nem tűrtek meg maguk között.

Akkori szokás szerint a leány, a kis Skolasztika, otthon maradt a családi tűzhely mellett, Benedek pedig a kisvárosi iskolák elvégzése után, mintegy tizenhat éves korában, Rómába került, hogy – keresztény főiskola hiányában – a többi nemes ifjúval együtt a pogány főiskolákon sajátítsa el az akkori világnak tudását és szükséges műveltségét.

Róma városa, a világ egykori uralkodója, ez időben már kiejtette kezéből a világ kormányzásának gyeplőit.

Császárai a népvándorlás elől a védettebb Konstantinápolyba húzódtak. Mindamellet a pogányság Rómát, már csak nagy múltja miatt is, középpontjának tekintette. A keresztény világ szintén Róma felé nézett, mert Krisztus helytartója, Szent Péter, itt alapította meg püspökségét, s Szent Pállal, a pogányok apostolával együtt itt halt vértanúhalált 67-ben június 29-én.

Szent Péter utódai itt a főapostolok sírja mellett folytatták Szent Péter munkáját, mely reájuk, mint az Egyház látható fejére háramlott.

A régi Róma kardja, mely számtalan háborúban ontotta a népek véréit, már eltörött, s helyén egyre ragyogóbb fényben kezdett tündöklenni az új Rómának, a népek Édesanyjának jelvénye: az apostoli kettős kereszt.

Ide a keresztény Rómába, a mártírok véréből annyiszor áztatott földre vágyott Benedek is. De nagyot csalódott. A keresztény Róma még igen halk szavú volt. A világ piacán még a hiúságos pogány tudomány büszkélkedett. És a pogány élet, mintha érezte volna, hogy percei meg vannak számlálva, valósággal tombolt az izzó szenvedélyeknek, a kicsapongó bűnöknek szennyes, kéjes fertőjében.

Ily körülmények között a kora gyermekségétől fogva komoly Benedek szánakozva „látott sokakat a vétkek szakadékaiba zuhanni”. A tüzes római vér s a nagy Szodoma városnak szinte ellenállhatatlan csábítása nehéz küzdelmet keltett az ifjú Benedek lelkében is. Csak ájtatos lelkű, hűséges, öreg dajkája mellett érezte magát otthonosan.

Úgy tetszett Benedeknek, mintha a nagy, romlott város közepén csendes tanuló szobájában szülőföldjének, a szabin hegyeknek tiszta erkölcsi levegőjét szívna magába. Sokszor borult itt le az isteni kegyelem Anyjának, a szent Fiát karján tartó Szűz Máriának képe előtt, hogy égi erőt és világosságot esedezzen le küszködő lelke számára. Imádkozott, hogy a jó fa jó gyümölcsét, szüleitől öröklött istenfélelmét és tisztaságát a féreg és a rothadás tönkre ne tegye.

Körülbelül két évig tanult Benedek Rómában. S e közben egyre erősebben hallotta a belső szót: „Mit használ az embernek, ha az egész világot megnyeri is, lelkének pedig kárát vallja?” (Mt 16,26) Ekkortájt vesztette el szüleit is. Nőtestvérét jó rokonok kezében tudta.

Szabadnak érezte magát. Húzta a magasságok tiszta levegője, az Isten utáni váagnak titkos ereje.

S Benedek választott. „Visszavonta lábát, melyet a világ küszöbére tett.”

Öreg dajkájának, Cirillának kíséretében titkon elhagyta Rómát, s a kedvelt szabin hegyek közé, Enfide községbe menekült. Itt a Szent Péter-templom buzgó papjának vezetése alatt készült az új, szent életre. De Enfide is csak rövid állomás lett szentünk életében.

Az öreg Cirilla vezette Benedek egyszerű kis háztartását. Egyszer a jó öreg szitát kért kölcsön a szomszédoktól. Munka közben a szitát leejtette, s mivel kerete cserépből volt, összetört. E miatt a szegény lélek oly keserű sírásra fakadt, hogy Benedeknek megesett rajt a szíve, s buzgó imában kért a jó Istentől vigasztalást. Amint a tört szita darabjait egymás mellé illesztgették, a részek nagy ámulatukra hirtelen összeforradtak, s a szita oly ép lett, mint a törés előtt volt.

A gondviselő, jóságos mennyei Atyának ez volt első, csodálatos belenyúlása Benedek életébe.

Az esetnek csakhamar híre futott, s mindenki bámulattal tekintett az ifjúra. De Benedek, aki győzött a pogány tudomány és erkölcstelenség csábításán, nem akart általános csodálat tárgya lenni: kitért a hiúság kísértése elől is. Teljesen szakított a világgal.

Elhagyta hű dajkáját is, hiszen a csoda óta úgy is gondját viselték. Éjnek idején, hosszú, fárasztó hegyi úton a kegyetlen Néró császár egykori fényes palotájának hatalmas romjaihoz jutott. Amint a hajnali derengésben itt az Ánio hegyi folyó vizesése mellett, Szubjákóban, a romokat szemlélte, Románusz nevű szerzetessel találkozott. Barátságos kérdezősködésre Benedek elmondta, erős az elhatározása, hogy remetévé legyen. A szerzetes meredek hegyen épült kolostoruk alatt, de szinte megközelíthetetlen sziklafalban, mutatott is Benedeknek remetelakásra alkalmas barlangot. Arra is vállalkozott, hogy sovány táplálékának egy részét kötélen naponként lebocsátja az ifjú remetének. Így kezdte meg Benedek szubjákói remeteségét. Egyetlen lakótársa egy egészen hozzászelídült holló lett.

Szent Benedek remetesége

Szent Benedek nőtestvére, Skolasztika is örökös tisztaságot fogadott. Míg azonban Skolasztika, mint Krisztus eljegyzett arája is, megmaradt a családi otthon fehérgalambjának, addig Benedek végleg elszállt a boldog, meleg fészekről, hogy itt az Ánio csobogó vize fölött, égnek meredő hegyek sziklabarlangjában a kőszáli sas zordon, de főséges életét válassa.

A mai embernek a háta is megborzad, ha elgondolja, hogy lehet családot, vagyont, rokoni kört, vidám pajtásokat, mosolygó, ifjú életet, a világváros kényelmét, előkelő és fényes jövőt, – mindent elhagyni holmi szűk, kopár sziklamélyedésért! Barlangért, hová a nap sem süt be, ahová az égboltnak is csak kis darabja látszik, ahová a természet zajából is csak a vízesés moraja, hollók káromgása, meg a szélvész hatalmas orgonájának bugása hatol el. De halld, mit mond az Úr: „Mindaz, aki elhagyja házát, atyafiait és testvéreit, atyját, anyját és feleségét, fiait és földjeit az én nevéért, százannyit kap és örök élete leszen”. (Mt 19,29)

Mi nagyon a földhöz tapadt, külsőséges emberek vagyunk: a látható világ annyira leköti figyelmünket, hogy a bennünk lévő, láthatatlan s kimeríthetetlenül gazdag világot, a lélek világát, szinte észre sem vesszük. Benedek ebbe a láthatatlan világba, amely az embert az állat – és egyáltalán a teremtett világ – fölé elérhetetlen magasságba emeli, ebbe akart elmerülni. Elhagyott mindent, hogy minden zavaró körülménytől függetlenül alakíthassa ki önmagában Krisztus példája és akarata szerint az Isten képmását.

Ily hősi áldozatot nem kíván Isten mindnyájunktól, de hogy lelkünket ne kössük a mulandó világhoz, a testiek szolgálatát elébe ne tegyük lelkünk üdvösségének, – azt igenis, mindnyájunktól kívánja. Kívánja mindnyájunktól, hogy legalább esténként legyen néhány csendes percünk lelkiismeretvizsgálatra; vasárnaponként tudjunk lelkimagányra, Istenhez emelkedésre, magunknak kissé hosszabb időt szakítani. Buzgó katolikus nemzeteknél vannak a nép számára is lelkigyakorlatos házak, melyekben százezrek vonultak el már nyolc napos lelki magányba. Csodálatos a hatása ennek a népmegszentelő intézménynek! Míg nálunk is nem lesznek ilyenek, tartsunk mentől többször és mentől buzgóbban szent missziókat!

Három évet töltött szentünk e kemény, de edző magányban. Teljesen egyedül hosszú idő. Nem is ment egészen simán. Nemcsak a természetnek, hanem a lélek láthatatlan világának is megvannak a maga viharai.

Benedek lelkére is ránehezült az egyedülvalóság nyomasztó csendje. Ehhez járult a testi kín, a hideg, az éhség és betegségek.

Nehéz harcot vívhatott Benedek, mikor elhagyta Rómát, de a lélek világának legfélelmeesebb vihara mégis itt, a csendes barlangban támadt föl és tombolt lelkében egész szörnyű erejével.

Zordon magányának minden ridegségét, az elhagyott világnak minden csillogó szépségét, a családi életnek barátságos melegét eléje varázsolta ifjú képzelete. A múlt emlékei szinte benépesítették a barlangot s lakóját igézően csalogatták. A test és vér szava követelte a természet jogát az életerős ifjúban. Egész bensejét fölforgató harc dúlt a remetében.

Érezte Benedek, hogy válaszüton áll. S az emberiség kiszámíthatatlan javára Benedekben a szent legyőzte az embert, a lélek a testet, a kegyelem a kísértést.

Meglátta Benedek, hogy Istent hagyná el a világért, a természetfölötti életet a természetesért. S amint ez a meglátás tisztán belevillant öntudatába, abban a pillanatban acélossá edzett akarata lett úrrá a belső küzdelmen. Benedek hirtelen ledobta ruháját, a barlang előtti szűrő tövisbokorba vetette-hányta meg testét s ott külső, testi kínokba fojtotta a kísértés emésztő, belső kínjait. Holtra kimerülten, száz sebből vérezve tért meg Benedek barlangjába. S íme a barlang egyszerre oly szép, barátságos lett, a csend hirtelen oly édes és a

győzelem, a lélek diadalmaskodása oly fölemelő, hogy Szent Pállal fölkiálthatott Benedek: „Élek én, de már nem én, hanem Krisztus él énbennem!” (Gal 2,20)

Most, most hagyott el Benedek mindent. Elszakadt az utolsó, láthatatlanul finom, de annál erősebb szál is, mely a világhoz kötötte: kihullt szívéből végleg a hiúságos világnak csábító emléke. Nagy áldozatot hozott Benedek, de megérte: egész életére szerzett győzedelmes önuralmat, ingadozást nem tűrő vasakaratot. Immár teljesen az Istené volt Benedek. S amint ez bekövetkezett, a gyertya nem maradhatott véka alá rejtve: a gondviselő Isten megnyitotta az emberek számára az utat kiválasztott férfiához.

Húsvét ünnepe volt. Szubjákó vidékének egyik papja éppen ünnepi ebédjéhez ült. Valami titkos hang azt súgta neki: „Te bőségben lakozol, az én szolgám meg barlangjában éhséget szenved”. A pap fölkel s ebédjét fogva addig járt, míg az Isten emberét meg nem találta. „Most falatozzunk, mert húsvét van”, szólott hozzá. „Nekem húsvétom van, mert téged láthatlak” – mondotta Benedek, – mert nehéz küzdelmem után sziklasírom megnyílt az emberek előtt – tehette hozzá magában. S mikor a pap újra állította, hogy valóban az Úr föltámadásának napja van, s e napon a remetének sem szabad böjtölnie, hálás szívvel fogyasztották el Isten ajándékát. Benedek Isten útmutatását látta ez eseményben, s tárt szívvel, szerető és bölcs szóval fogadta az embereket, kiknek Isten jóvoltából visszaadott.

Pásztoemberek állataik legeltetése közben elvetődtek a szent remete barlangjához. Nagy volt a meglepetésük, amikor mit sem sejtve, szembe kerültek a remetével. A pásztorok első idegenkedését azonban kíváncsiság váltotta föl, s lelkileg hamarosan fölmelegedtek az ifjú remete szívhez szóló beszédén.

A hegyvidék földműves és pásztor népe közt gyorsan szárnyára kapta a hír a szubjákói barlang érdekes lakóját. Egyre többen és többen jöttek ki hozzá. Eleinte kíváncsiságból, később, hogy élvezzék életszentségének lelki illatát, hogy örömeiket – neki elmondva – megkétszerezzék, még inkább, hogy keserőségeiket, bánatukat vele megfelezzék.

A közeli és távoli vidék szegény hegyilakói nemsokára tanácsadójukat, lelki vezérüket, Istenhez vezető prófétájukat tisztelték a szent és bölcs remetében.

Szent Benedek e bizalomnak meg is felelt. Meg volt benne a szentek jósága és szeretete, meg volt a tapasztalt férfiak érett bölcsessége is. Ami tapasztalatot, tudást, emberismeretet csak szerezhet tizennyolc éves koráig az éles szemű ifjú, Benedek mindazt nagy elméjének erős gondolkozó tehetségével a remeteség szent magányában lelkiismeretesen földolgozta.

A szerencsétlenségek, bajok gyökereit kifürkészte, az emberi boldogulásnak belső, lelki okait megtalálta. Koránál fogva sem rendelkezhetett a tapasztalatok nagy tömegével, de bírt annyival, hogy az emberi lélek legmélyéig le tudott szállani. Biztosabb is a tudása annak, aki kis területet fáradságos munkával, gyalogszerrel kutat át, mint aki kényelmes autóval országokat száguld keresztül.

Szent Benedeknek lelki vezetői biztos tudása az egyszerű emberekben hamarosan csodálattal határos tiszteletet, önmegtagadó élete, szívének áldott jósága pedig ragaszkodó szeretetet fakasztott.

Szent Benedek páratlan népszerűségének híre eljutott a közeli egyházak papjaihoz és a félig remete, félig szerzetesi életet élő kolostori közösségekhez is. És arra indította a vikováriói remete barlangok közös életet folytató lakóit, hogy főnökük halálakor Szent Benedeket kérik föl utódjának.

Szent Benedek azonban tudott a vikovárióiak szabados életéről, éppen azért csak nagyon nehezen engedett az erőszakoskodó kérésnek. Aggodalma nem is volt alaptalan. A vikovárióiaknak rövid idő múlva keservesen kellett tapasztalniuk, hogy Szent Benedek jósága nem gyámoltalan gyengeség, hanem Isten törvényeinek megtartására és megtartatására irányuló kemény lelki készség.

Szent Benedek alattvalóitól is megkívánta, hogy ne legyen kétféle igazságuk, kétféle lelkiismeretük: egy kifelé a világ számára, s egy befelé házi használatra. Megkívánta a külső és a belső, az élet és a szó szigorú egyezését.

Mikor látták, hogy nincs más menekvés a keménynek tetsző iga alól, méregpoharat nyújtottak testületük fejének. Amint a főlszolgáló testvér a pohárral kínálta, Szent Benedek szokása szerint keresztet vetett az italra, s a pohár abban a pillanatban szétpattant. A megdöbbent arcokról fölismerte a szent az ellene irányult aljas merényletet. „Könyörüljön meg rajtatok a mindenható Isten, testvérek! Miért cselekedtetek ezt velem? Nem mondtam-e előre, hogy a ti erkölcsötök és az enyém nem egyezik? Menjetek s válasszatok magatoknak szívetek szerinti vezetőt: a történetek után én nem maradhatok köztetek.” Így szólt Szent Benedek, és visszatért szubjákói kedves magányába. Szomorú tapasztalattal gazdagodott: „Vannak utak, melyek égbe vezetőknek tűnnek föl az ember előtt, de a végük pokol mélységébe torkollik.”

Ezek az utak a farizeusok útjai. Mutatják a jót s teszik a rosszat.

Szent Benedek tanítványai között

Szent Benedek nem maradt sokáig egyedül. A nép újra örömmel látogatta barlangját. Már a távolabbi városokból, sőt magából Rómából is sokan fölkeresték. A bizalom oly nagy volt iránta, hogy sokan állandóan az ő vezetése alatt akartak élni. Mások meg legdrágább kincsüket, kiskorú és serdültebb fiaikat vitték hozzá, hogy Istennek szentelt férfiakat neveljen belőlük.

Szent Benedek nem riadt vissza a lelkek rendszeres vezetésétől. Őt lelkének féltése vitte a szubjákói barlangba, s még a vikovári dőbbenetes esemény sem tudta embergyűlölővé tenni. Megtanulta belőle, hogy a meggyökeresedett rosszon csak a végtelen irgalmú Isten tud változtatni; embernek új célokért, új életre, új nemzedéket kell nevelnie. S Szent Benedek Istenben bízó lélekkel fogott neki az új nemzedék nevelésének.

Tanítványainak és a környékbeli jámbor embereknek segítségével egyre szaporodó lelki gondozottai számára tizenkét kolostort kellett építenie. Az építés anyaga a környező erdők fája volt. Gazdagabb tanítványainak hozzátartozói a legszükségesebb felszereléssel ellátták az egyes szerzetházakat. Minthogy a szerzetesek maguk termelték s állították elő az élethez szükségeseket, nem hiányozhattak felszerelésükből a földműves és ipari munka szerszámai sem. De első helyen a könyvek voltak mint az Isten-szolgálatnak és a lélek megszentelésének eszközei.

Néro császár villájának elhagyott s babonásan került romjai mellett, a kicsapongó mulatozásnak egykori tanyáján lassanként a szorgalmas munkának virágzó telepe fejlődött ki.

A nép ámulva látta, hogy Szent Benedek nemcsak a testi munkát nélkülöző remeteéletben tudott nagy lenni, hanem nagy az alkotó munkában is. Bizony, az ifjú szerzetes-telep példát adott a nehéz hegyi föld megművelésére. Ha szűkösen is, de meglett a mindennapi, sőt jutott alamizna a szegényeknek is.

De kivált Szent Benedek a kifelé már kevésbé látszó tevékenységben is. Tizenkét kolostorának mindegyikében tizenkét lakó is volt az apostolok szent száma szerint. A kezdet nehézségeivel küzdő kolostorokat megszervezni, fegyelemben összetartani, a szükségesekkel ellátni, az ifjakat tanítani, valamennyit a lelki élet magaslataira, Isten felé vezetni: hatalmas szellemi munkát és vezéri tehetséget kíván. S bár mindegyik kolostora élére állított apátot Szent Benedek, s a kolostorok életét, az egyesek munkarendjét szabályozta: de azért neki az egész telep folyton gondoskodó, tevékenykedő, ellenőrző és összetartó lelkének kellett maradnia,

A szerzetes-telep három kolostora sziklás magaslaton állott. Sokszor panaszkodtak a vízhez jutás nehézsége miatt. A szent férfiú parancsoló tekintélyével sokáig béketűrésre szorította a három kolostor lakóit, de hogy a még meg nem szilárdult lelkeket erejüket meghaladó próbára ne tegye, bölcs mérsékletéhez folyamodott.

Legkedveltebb kis tanítványát, a még gyermek Placidust éjnek idején magával vitte a hegyre, melyen a három kolostor épült. Ott térdre hullva buzgón imádkozott, majd három követ egymás fölé tett, s aztán Placidusszal együtt eltávozott. Másnap a kolostorok áthelyezését kérő szerzetesekhez így szólott: „Menjetek vissza, s ahol három követ egymásra téve láttok, ott ássatok!” S a szerzetesek nagy csodálkozására, egy-két ásónyomásra bővizű forrás buggyant ki a sziklás hegyoldalból.

Szent Benedek szerzetesei különböző korúak voltak: az idősebb szerzetesek mellett voltak fiatal szerzetes-jelöltek, novíciusok; istenes életre ajánlott gyermekek, az úgynevezett oblátusok, fölajánlottak. Nemcsak korban, hanem műveltségben is különböztek. A szegény munkások fiaival együtt éltek az előkelő és gazdag szülők gyermekei, mint Maurus és Placidus, kik mindketten főrangú szülők fiai voltak.

A nagy emberekben van valami titkos vonzóerő, amely miatt a gyermekek valósággal csüngnek rajtuk. Micsoda bizalmas szeretettel vették körül a kis oblátusok szentéletű mesterüket! De ez a szeretet sohasem vált a tisztelet rovására. Éppen az a nagyság varázsa, hogy a bizalmat sohasem engedi pajtáskodó bizalmaskodássá válni. Szolgálatkészségben a kis Placidus igyekezett valamennyi társát megelőzni.

Egyszer azonban majdnem életével fizetett rá buzgólkodására. Vízet merített az Ánio folyónak tóvá bővített medréből. Edényét gyerekes vigyázatlanságból a vízbe ejtette, maga is utána bukott, s a víz árja messze besodorta. A cellájában tartózkodó Szent Benedek rögtön észrevette, s az ifjú Maurust küldte áldásával a vízbehullt után. Maurus kimentette a hullámokból a vergődő gyermeket, s csak mikor lába partot ért, vette észre, hogy vízen járt. „Íme az engedelmesség jutalma!” – szólott Szent Benedek.

„Nem, atyám, a te atyai gondoskodásod jutalma ez, nem lehet az én érdemem, amikor nem is tudtam, mit cselekszem” – folytatta Maurus.

„Nekem úgy tetszett, hogy az apát ruhája lebben el fejem fölött, s hogy ő ment ki engem” – jegyezte meg Placidus.

„Bármint is van, a hála és dicsőség Istené!” – fejezte be az apát.

S mindhárman leborulva mondtak köszönetet a szabadító jó Istennek.

Az istentiszteletet, a legfőbb emberi ténykedést, a lélek megszentelésének leghatásosabb eszközét, melyet remete korában nélkülöznie kellett, mint a lelkek vezetője első helyre tette Szent Benedek. Lelkének minden művészetét kifejtette, hogy tanítványai az Isten szolgálatát megkedveljék. S aki e tekintetben hanyag volt, azt szigorúan fedte és büntette.

Az egyik szerzetház apátja hiába intette a nyilvános istentiszteleten hanyagul viselkedő, sőt el is maradozó szerzetesét. Szent Benedek aztán vesszőhöz nyúlt, s a kemény vesszőcsapások fájó és megszégyenítő büntetése ki is józanította a vétkes szerzetest.

De az istentiszteleten való áhítatos részvételnek legszebb és leghatásosabb oktatását példájával adta Szent Benedek. S e példa vonzott. Szubjákó elhagyott völgye csakúgy zengett az istendicsérettől és népes lett a szerzetesek ájtatosságaira gyülekezők seregétől. Az apostolok korának áhítata támadt föl a vidék népében, mikor a népes szerzetes család az Egyház főünnepei alkalmával zsoltárokat zengedezve a szomszédos helységek templomába vonult.

Meg is termette a példa a maga jó gyümölcsét. A nagy hegyek kis falvaiban, szétszórt viskóiban a lelki élet tavasza virágzott ki a küzdelmes munkának törődött, de boldogságra éhes emberei között.

A fény mellett azonban mindig ott az árnyék is. „És mindazok, akik jámborul akarnak élni Krisztus Jézusban, üldözést szenvednek.” (2Tim 3,12)

Florencius, eltévelyedett férfiú, Szent Benedek életében a maga erkölcstelen életének ítéletét látta. S jóllehet neki is hivatalból kellett volna felebarátait jó útra vezetnie, lelkét hatalmába ejtette az egyik legsötétebb bűn: az Isten kegyelmének irigylése Benedektől. Ez a szánalomra méltó bűnös arra vetemedett, hogy „kedveskedésből” mérgezett ételt küldött a szent férfiúnak. Mikor pedig alávaló törvetése Szent Benedek bölcsességéből nem sikerült, céda személyekkel próbálta tisztaságukban megrontani Szent Benedek fiatal szerzeteseit.

Mivel a gyűlölet Szent Benedek személyének szólt, az Istennek alázatos szentje fájó szívvel elbúcsúzott küzdelmeinek, szent sikereinek kedves helyétől, megáldotta síró fiait, s eltávozott Szubjákóból. Alig ért ki a határból, buzgó, szerető lelkifia, Maurus, lihegve jött utána s tudatta vele, hogy amint gonosz ellensége az ő távozásában gyönyörködött, a ház erkélye leomlott alatta s Florencius rögtön szörnyet halt.

Szent Benedek hangos sírásra fakadt a szerencsétlen ember bűnbánat nélküli halálán, de nem tért vissza. Maga mellé vett társaival folytatta útját, hogy új házat építsen az Úrnak.

A szubjákói szerzetházak nemcsak az ifjú szerzetesek számára voltak a lelki élet iskolái, hanem tanuló iskolák voltak Szent Benedek részére is: a lelki vezetésnek, a szerzetesi élet kialakításának tanuló iskolái. A szó legszigorúbb értelmében vett kolostorát – amint azt ma értjük – Montekassinón alapította meg Szent Benedek.

A Kasszinó-hegyi kolostor

A meredek szirtektől körülzárt szubjákói völgy nem volt elég távol az emberektől, hogy kis seregét Szent Benedek minden világias befolyástól távol képezhesse ki az Isten szolgálatára, vagy mint ő írja, Krisztus katonáskodására.

E célra Kasszinó 500 méter magas hegye alkalmasabbnak látszott. Ide sietett Szent Benedek társaival. Útközben úgy érezték, hogy angyalok vezetik őket küldetésük új helyére. Megérkeznek. Ott áll előttük a meredeken magasba szökő hegy. Dobogó szívvel kapaszkodnak föl a szűk hegyi ösvényeken. A hegytetőről remek kilátás nyílik a honfoglalók elé, egyfelől a termékeny síkság városaira, falvaira, másfelől az Appenninek hatalmas hegláncára. Maga a hegytető, bizony, nem várta kész otthonnal az érkezőket.

Szent Benedek megilletődve tekint körül. Letérdel, imádkozik: „Ide hívtál, Uram, kietlen még ez a hegy, a pogány bálványok oltárai még állanak rajta, de itt közelebb vagyok, Uram, hozzád, közelebb az ég békéjéhez. Adj erőt a Te szolgádnak, hogy fölépíthesse e helyen a Te váradat, hogy itt minden földies érzéstől megtisztíthassa s akaratod szerinti önfeláldozó harcosokká nevelhesse a Te választottaidat. Erős Isten, adj erőt nekünk, hogy a magunk megszentelésén fáradozva a Te hegyre épített városodból mások számára rávilágíthassunk a hozzád vezető utakra.”

Az imádságból erőt merítve, társaihoz szól: „Testvérek, nézzetek e várromokra. Minő erőfeszítéssel építettek az őslakók ez óriási kövekből védővárat maguknak. Mi az Úr számára készítünk erősséget. S a mi munkánk könnyebb. Új otthonunk körül kész a védőbástya, itt áll a menedéktorony. A templomunk is kész. Kiűzzük belőle a méltatlant, a bálványok királyát, Jupitert, s hajlékát Szent Márton püspök oltalma alatt az egy igaz Istennek szenteljük. Ím itt Apollónak, az istenül imádott napnak oltára, kápolnává alakítjuk Krisztusnak, a világ világosságának tiszteletére, s az ő követének, Keresztelő Szent Jánosnak védelme alá helyezzük. Velünk az Isten, testvérek, könnyű szívvel föl a munkára!...”

„Csak nagy hit tehet nagy csodát.” Vidám szívvel indul meg a küzdelmes munka. Micsoda kedves hajlékot építenek az újdonsült kőművesek, ácsok maguknak! Milyen édes lesz e terveiktől, gondjaiktól, veritéküktől megszentelt helyen kitartaniuk Krisztus áldott szolgálatában! Épül a kolostor hálótermével, dolgozó helyiségével, ebédlőjével, a vendégek szállásával, s a szükséges mellékhelyiségekkel. A jóakarók érdeklődése, a szeretet gondja egyre szebb, egyre barátságosabb otthonná változtatja a rideg sziklatetőt.

Áll már a kolostor, megkezdődik a kolostori élet a szent szerzetesatya elgondolása és a szubjákói kiforrott tapasztalatok szerint.

Még éj borul a tájra, a hegyoldal fáin még alszik a madár, keleten a rózsás hajnal még nem bontogatja bíbor palástját, de a kolostor már ébred. A templomban vörös lánggal lobbannak föl az olajmécesek, az éj sötétjében hosszú, bő ruhás árnyak suhannak az Úr hajlékába, s a nagy, szent csendességben fölhangzik az Isten dicsérete, a szerzetesek karimája: a szent zsoltosma. Mintegy a világ ébresztőjeként Dávidnak, a királyi lantosnak tizenkét zsoltárát zengik el a szerzetesek. Utána a hosszú téli éjszakákon ki-ki egyedül elmélkedik Istenről, másik zsoltárokat tanul, vagy szent olvasmányba merül el.

Mihelyt fölragyog a szép hajnal, mintegy az ébredő természet imájával egybekapcsolva mondják reggeli istentiszteletüket, az Úr magasztalását, a Laudest. A miséző pappal mint egy család, Krisztus családja, együtt mutatják be Istennek, az élet és halál Urának, a teremtett világ meghódolásaként, a kenyérnek és a bornak titokzatos szent áldozatát.

Szent komolyság, az angyalok mély áhítata ereszkedik alá a kolostor templomára, midőn a testvérek „egyek lesznek a kenyértörésben”, Krisztus szentséges testének vételéhez járulnak. Az Istennel egyesülés szent békéje és ereje tért be a lelkekbe, kezdődhetik immár a nappal sokszerű munkája.

„Imádkozzál és dolgozzál!” – szokta a szent apát mondani. Az imádság az elme komoly munkája, a munka pedig – mit Isten dicsőségére, az emberek javára vidám szívvel tesznek – a dolgozó kéz imádsága. Mindkettő együtt a lélek megszentelése, mert a tétlenség az ördög heverő párnája.

Szent Benedeknek és fiainak gyakorlatában így lesznek édes testvérek a munka és az imádság. Folyik is serényen a munka kívül és belül a kolostoron.

A nagyobb rész künn a mezőn dolgozik, sokszor csendül föl a szent ének a takaruló szerzetes munkások ajkán. Néhány gyengébb testvér a kolostor kertjében szorgoskodik. S hogy a hasznosat a széppel egyesítse, a konyhakert mellett virágokat is nevel szép díszül az oltároknak. Van, aki a szerzet műhelyében űzi az ipart, másik megrongált épületet javít. A tudós testvérek cellájukban iratokra hajolva könyveket másolnak, írnak, hogy az emberi szellem kincseit az utókorra átszámazzassák. A jelöltek mestere novíciusait oktatja; a kis oblatikus fiúk iskolája visszhangzik a hangos emlézéstől.

Így nevelődik szellemi, testi munkában együtt a keresztény művelődés apostolainak serege. A munkát a nap némely szakában megszakítja az úgynevezett óraimádság végzése, meg az ebéd és a forró déli nap után megkívánt kis pihenő, szieszta.

Mikor a nap már leáldozóban, de még világossággal, elmondják esti ájtatosságukat, elköltik szerény vacsorájukat, majd a befejező ima, kompletórium után hangtalan csendben pihen le a kolostor. A megbízott testvér még körüljár, rendben-e minden. S aztán elnémul minden, csak a pihenő nyáj pástora, az apát imádkozik még, áldást kér a holnapra, övét a legfőbb Pástornak, a gondviselő Istennek ajánlja, s ő is lehajtja fáradt fejét.

Óh, és ha jön a vasárnap, vagy a megváltás nagy titkait megszentelő ünnepek, boldog akkor a szerzetes család! Ilyenkor még a meredek hegyi ösvények is örvendeznek, mert sokan sietnek rajtuk a szerzetesek istenszolgálatára, hogy a mindennapi élet hajszájából a magasba, Istenhez emelkedjenek. A húsvét, az ünnepek ünnepe, a győzedelmes föltámadás dicső boldogságát ízlelgeti meg az önmegtágadás keresztjének hordozóival. Ilyenkor valami természetfölötti derű rajzolódik ki az egyébként komoly arcokra.

Egyáltalán Szent Benedek kolostorának élete mélységesen egyházas élet. Élő a hit, bizalmas a remény, közös a kenyér, közös a ruha, a munka, közös az élet célja, az Istennel egyesülés szent várakozása. Ételen, munkán rajt lebeg a megváltás szent jelének, a keresztvetésnek áldása.

Ez az élet friss, Istenbe fogózkodó, mint azoké, kik a Galileai tó partján letették hálójukat és követték Krisztust! Az őskeresztények eleven hitéletének egyenes folytatása, az „Istenben élünk, mozgunk és vagyunk” élete ez. Ez az élet arra van hivatva, hogy Krisztushoz vezesse, hogy megszentelje a világot!

A kolostori élet tevékenysége három irányú. A mindennapi élethez szükséges testi munka, a szellemi munka és az életszentség művelése. E hármat gyakorolják „az isteni szolgálat iskolájában”. Irányítója, mindennek a lelke maga a szent apát. Segítő társai a kijelölt dékánok, az idősebb testvérek, helyettese a prior.

De ha valami fontosabb esemény fordul elő, együtt tanácskozik az egész szerzetes család. A kolostori élet egybehangzó szent rendjének legjobb nevelője, biztosítója a szent apát életszentsége, az idősebb társak jó példája. E mellett azonban mint a tövisnek a rózsát, úgy kell őriznie a fegyelemnek a kolostori élet zavartalanságát. A szerető intés, a nyilvános megdorgálás, a közös asztaltól, az ima közösségéből eltiltás a fegyelem eszközei. A testvér, ki ott fekszik a föld porában, s bűneit bánja; a kolostorból kiűzött javíthatatlan azt mutatja, hogy a szent apát bölcs orvos, ki a fekélyt idején kivágja, hogy megmentse az egészséges szervezetet. A kolostorban is emberek laknak. S éppen az az istenes élet utolérhetetlen ereje, hogy annyi különböző vidékről való, más természetű, ellentétes vérmérsékletű ember számára biztosítja a békés együttműködést, a közös asztalt, a közös családi életet. Óh, hol van ettől a világ a maga tülekedő törtetésével, pöreivel, verekedéseivel, párbajaival!

Béke a szent apát jelszava. Béke a testvérek élete, béke a kolostor külső képe. Mint a kalitka a madárkát, úgy őrzi a kemény fegyelem a szelíd szeretetet. De azért a béke csendje mögött harc folyik.

A kolostor a lelki harc iskolája, az erős lelkek küzdőtere a mennyei koronáért: a krisztusi szép élet megvalósításáért. S hogy a harc a kolostorban sohase fajuljon föltűnni vágyó különcködéssé vagy üres levegőverdeséssé, hogy a kolostori élet a maga megszervezőjével sírba ne bukjon, megírja a szent apát a lelki életnek évszázadokon át egyik legbölcsebb könyvét, a szerzetesi élet szabályozó törvénytárát: a Regulát.

E könyvben él s dolgozik tovább immár másfél ezer éven át Szent Benedeknek, az Isten bajnokának, imádságos és munkás szelleme. Ez a szellem, ez a természetfölötti életfölfogás pedig a szent szerzetesatyá szokott záró szavaiban fejeződik ki legrövidebben: „Mindenben Isten dicsőíttessék”.

Az élő Regula

Mindenben Isten dicsőíttessék. Ezt az elvet vallotta és gyakorolta megalkuvást nem ismerő következetességgel Szent Benedek egész életén át.

Soha semmiben sem kereste önmagát, mindent természetfölötti szempontból tekintett, s mindenben teljes odaadással szolgálta Urát, Krisztust. Élete vezércsillagait: Istent, lelket, örökkévalóságot, élesen látta s jobbra-balra tekintgetés nélkül követte életének nehéz és mindenkor fölfelé vezető útján. Amint nem felezte meg szívét két úr, Isten és a világ között, nem is aprózta el önmagát különféle célok szolgálatában.

Isten országának szolgálja szerzetes volt. Egyedül csak szerzetes volt, férfi lelkének érett, tökéletes befejezettségével. Acélos akaratának lendületet, indítást a hősi cselekvésre a szívét egyedül és teljesen megtöltő Isten és felebarát iránti szeretet adott. Bölcs és éles elméjének terveit, gondolatait ez a nagy szeretet sugallta. Ez vezette szavait, s ha írt, ez irányította tollát. Fürkésző szeme megértő szeretettel nézett a felebarát lelkének mélyére. Következetes cselekvése, életszentsége kölcsönzött nemes alakjának komoly méltóságot, a tiszta szeretet pedig kedves nyájasságot. Parancsoló tekintéllyel tudott hatni, de megnyerő jósága őszinte bizalmat is fakasztott az emberekben.

Az egybehangzó, cselekvő krisztusi élet e nagy művésze egészen Istennek áldozta magát és Isten egészen magáénak is tekintette. A szenteket a művészet fejkön a megdicsőülés fényével szokta ábrázolni. Az Isten Szent Benedeket a gloriolával már életében megáldotta: volt benne valami, ami több, mint emberi.

A lelkek rejtett szándékainak fölismerése, a jövőbelátás, csodás esemény, mely annyiszor kísérte az Isten emberének szavait és tetteit, már természetfölötti elem. Ez a többlet a karizma: a Szentlélek hét ajándékában való részesülés. Ez az isteni kitüntetés magyarázza meg Szent Benedeknek kortársaira és az utókorra gyakorolt emberi mértéket meghaladó hatását.

A kolostornak is megvan a maga kapcsolata a világgal. Szent Benedek nemcsak a kolostoron belül, hanem a világgal szemben is a keresztény igazságosság: „a mindenkinek a magáét” elve alapján állt.

A rászorulókkal szemben gyakorolta a tevékeny krisztusi szeretetet. Mindazonáltal óvta fiait a világtól. Ha útra mentek, csak kettesben mehettek. A távozót áldásával bocsátotta útra, hogy mindig Isten hírével járjon. Fiatalabb szerzeteseit nem szívesen engedte ki: félt, hogy a romlás magával ragadja őket.

Midőn az egyik testvér, kicsikart engedéllyel, áldása nélkül távozott, alig ért ki a kolostorból, rémes látomása támadt:

Kitátott szájjal sárkányt látott feléje rohanni. Kétségbeesett sikongással kért természetesen visszabocsátást a csak imént elhagyott kolostorba. A látomásban a bűnös világ csábítását szemlélte, s nem is kívánczolt ki többé a világba.

Egy másik szerzetes kezét rátette Isten ekéjére, de mindig visszatekintgetett a világba. Szülei iránti rendetlen szeretetből a szent apát áldása nélkül hazalátogatott. Alig ért azonban házukba, hirtelen halállal kimúlt.

A kolostor és a világ

Amennyire óvta fiait a világtól, viszont épp oly szeretettel igyekezett a világ fiait a szeretet találékonyságával a maga erkölcsi magaslatára emelni. Testvéri részvétét különösen a szenvedők érezték.

Beteg fiait úgy ápolta és gondoztatta, mintha a megsebzett Megváltó feküdnék ott a kórágyon. A szent apát és fiai koldusban, szegényben Krisztus képét szemlélték. Mindenkor megemlékeztek a krisztusi szóról: „Bizony mondom nektek, amit egynek ezen atyámfiai közül cselekedtetek, nekem cselekedtetek.” (Mt 25,40) Azért a szerzetesek „Hála Isten”-nel köszöntik a szegényt, vagy áldását kérik. Mikor éhség dúlt a vidéken, minden kenyerét s utolsó korsó olaját is odaadta a nélkülözőknek. S midőn parancsa ellenére valamit visszafogtak a testvérek, szent haragra gyűlt a szerzetes atya s a maradékot kivetette a kolostor ablakán.

Nem csupán alamizsnával, hanem egyéb ügyes-bajos dolgaik fölkarolásával is segítette az embereket, követve a Mestert, „körüljárt jót tevén” minden rászorulóval. A szent atya életében a római népen a népvándorlás egyik nemzete, a gót uralkodott. Ilyen gót kínzott egyszer egy parasztembert, mert a kivetett sarcot nem tudta megfizetni. A szerencsétlen kibúvóul azt hazudta, hogy pénze a kasszinói apátnál van elhelyezve. A gót azonban nem engedett, hanem megkötözve hajtotta föl a kolostorba. A szent apát épp a kolostor előtt állt, de rá sem nézett a durva szavakkal reátámadó gótra, hanem a megkötözött ember bilincseire tekintett, s azok nyomban megoldódtak és lehulltak. A térdre esett góthoz is volt megnyugtató szava. A megkínzottnak meg erősítőt adott, de egyúttal hazug és egyébként is bűnös életének megváltoztatására intette.

Máskor, midőn szerzeteseivel mezei munkáról tért haza, földműves rohanta meg azzal a türelmetlen követelődzéssel: „Add vissza fiamat, add vissza fiamat!”

„Elvettem talán a fiadat?” – kérdezte nyugodtan a szent.

„Meghalt a fiam, jöjj s keltsd föl.” Ott feküdt a halott a kolostor kapujában.

A szent atya melléje térdelt, s hangos szóval így imádkozott: „Uram ne nézz az én bűneimre, hanem ennek az embernek a hitére, aki fiának életéért könyörög. Add vissza a testbe a lelket, amit elvettél.” Az alázatos imádság meghallgatásra lelt s az atya élve kapta vissza fiát.

Ha vendég jött, azt tartották a Regula szellemében a testvérek, hogy Krisztus kopogtat s kér szállást a kolostorban. Gyengéd szeretettel fogadták a szegényt, a tekintélynek kijáró tisztelettel az előkelőt. Ez a tisztelet azonban sohasem alacsonyodott le szolgál meghunyászkodássá.

Totilász gót király seregével vonult el a kolostor alatt. A győztes király látni óhajtott a nagytekintélyű apátot. Hogy azonban életszentségét próbára tegye, – már mint ő gondolta a próbára tevést – fegyverhordozóját küldte maga előtt királyi koronával, paláttal és fényes kísérettel. „Vesd le, fiam, vesd le, amit hordasz, nem a tied az!” – szólt rá messziről Szent Benedek az álkirályra. Erre az igazi király megszegyenülve hajolt meg a szent előtt, s megkövette méltatlan viselkedéséért. A szent apát érthetően fölülemelkedett a naiv kíváncsiságból eredő kísérleten s illő tisztelettel fogadta királyi vendégét. Azonban a vendégbarátság sem akadályozta, hogy meg ne intse a királyt a harcos étellel járó bűnökért.

Jövőjét is megjósolta: „Rómába bevonulsz, elmégy a tengeren túlra, még kilenc évig leszel király s a tizedikben meghalsz.” Mind a három jóslat teljesült. A hős király a mondott időben gepida harcos dárdájától találva meghalt.

Ünnepe volt a kolostornak, ha előkelő egyházi férfiú tisztelte meg látogatásával. Föltűnő öröm tükröződött az arcokon, ha az egyházi férfiú egyúttal oly hű barátja is volt a szent apátnak és szerzetes családjának, mint a szent életű Szabinusz, Kanúzia püspöke. Eléje vonult

az egész testület. Elkísérték a szerzetház igazi Urához, az Oltáriszentségben rejtőző Krisztushoz. Utána Krisztus helyetteséhez, az apáthoz ment a vendég, s őt is, meg a testvéreket is a szeretet békecsókjával üdvözölte. A szerzetes sereg leplezetlen kíváncsisággal vette körül a kiváló férfiút, s érdeklődött az ő megvilágításában a nagyvilág eseményei után. Nem csoda, hisz ők is az emberiség nagy egészének részei. Eszmékben gazdag beszélgetés indult meg ilyenkor a világban élő, vezető hivatást betöltő püspök és a kolostor elzárkózottságában élő és elmélkedő apát között.

Borongó hangulat nehezedett a lelkekre, midőn Róma sorsáról esett szó. A nagy múlt késő bámulói, a nyomorult jelen kesergői csendes lemondással emlékeznek nemzeti büszkeségüknek porig alázott városáról.

Róma legyőzte s századokon át térdre kényszerítette a népeket. Most elérkezett a visszafizetés.

„Totilász gótjaival elfoglalja, földúlja, lakatlan sivataggá változtatja a városok királynéját, Rómát” – kesergett az agg püspök.

„Róma, a mi nagy Rómánk, nemcsak a népek, hanem Isten ellen még súlyosabban vétkezett” – tette hozzá a vendéglátó apát. „Én azt hiszem, a pusztulás felülről jön, Rómát szélvész, viharok, földrengés, inség változtatják temetővé!”

„De hát, mi történik Krisztus helytartójával, a római püspökkel?” – folytathatták tovább. „Vajon csak Szent Péterre, vagy utódaira is vonatkozik az Úr jóslata: »Más övez föl téged és odavisz, hová te nem akarod.« (Jn 21,18) Bármint lesz is, Péter szikláján a pokol kapuja nem vehet erőt: Krisztus megígérte, hogy vele lesz Egyházával minden nap a világ végezetéig!”...

Az isteni ígéretre emlékezés bizakodó reményt ragyogtat föl a szemekben, Rómának, az embereknek országáról Isten országára terelődik a figyelem. A sötétség óráján az ég csillagait kell néznünk, mondotta Szabinusz.

„Én a nagy borulásban látom a szilárd pontokat, melyek körül kiformalódik az új világ. Ilyen szilárd pont a te alkotásod, a Szerzet is, Benedek!”

„Óh, az én alkotásom, a kolostor, a barbárok dulásának lesz martaléka. Nem hagynak benne követ követ!” – jövendölte mély meghatottsággal Szent Benedek.

„De a kivágott fa gyökeréből dúsabb növény sarjad”, – succisa virescit – hangzott a baráti vigasztalás. „Legyen hitetek az Istenben!” (Mk 11,22) mondja a mi Urunk!

„Igazad van, jó Szabinuszom, aki az élőfa gyümölcsét egy szavával örökre elvette, az a száraz fát is gyümölcsözővé tudja tenni”, – fejezte be alázatos szívvel, de megcsillanó reménnyel Szent Benedek...

A jövő sötét kárpitja csak egy villanásra lebbent meg a szent férfiak előtt. Nem is sejtették, hogy csakugyan a montekasszinói sziklába ültetett fa táplálja majd a barbár és pogány Európának népeit a keresztény kultúra édes gyümölcsével. A nagy jövőnek kezdő lépését már Szent Benedek megtette. Egy terracinai földbirtokos kérésére annak jószágán szívesen alapít új kolostort s benépesíti kasszinói szerzeteseivel. A hagyomány szerint kedves tanítványával, Placidusszal a szicíliai Messzina mellett alapított kolostort Placidus atyjának birtokán. A fiatal apát még Szent Benedek életében, 539. október 5-én halt itt vértanúhalált harminc társával együtt. Más adat szerint a szent apát hú tanítványát, Maurust is elküldte kolostoralapításra a távoli Gallia, a mai Franciaország földjére.

Útban hazafelé

De mi van a nurziai szüzzel, Skolasztikával? Képzeltetni, mekkora volt öröme, mikor az elveszett testvéréről hírt hallott, örvendetes hírt, mint az Úr szőlőjének apostoli munkásáról.

Szent Benedek engedelmével évenként látogatóba ment Kasszinóra. Szerető szíve vágyott a megtalált testvér után. A kolostor nem fogadott növendéget, azért a kaputól nem messze, a kolostorhoz tartozó hajlékban találkoztak a testvérek.

Megható a szent testvérek gyengéd szeretete. Érdeklődnek egymás hogyléte felől, utolsó találkozásuk óta történekről, egyik a vér, másik a lélek szerinti családról. Aztán lassanként ráterelődik a szó, amivel a szív bősége telve, a mennyországra:

„Azelőtt talán észre sem vettem, most tudod, bátyám, mi jut eszembe, mikor a pohár vizét párologni, eltűnni látom? Azt gondolom: íme, mint vágyik vissza a magasba, ami onnan való. Édes bátyám, Szent Pállal én is fohászkodom magamban, Isten gyermekévé fogadtatásomat várván és testem váltságát” (Róm 8,23) – szól Skolasztika.

„Úgy van húgom, – egészíti ki Szent Benedek, – midőn kedves helyemről, fiaim hálótermének erkélyéről, végigrepül tekintetem a leáldozó nap tündöklő fényétől megaranyozott, ragyogó vidéken, látom, hogy földön, vízen és a földi tárgyakon megtörnek a sugarak s visszaverődnek az égbe, ahonnét elszálltak. A föld követeli a testet, de visszaadja, ami nem az övé, a lelket. Nincs itt maradandó hazánk. Azért mondja oly szépen Szent Ágoston: »Isten a mi szívünket magáért teremtette, s míg másban akadozik, míg egyedül Istené nem lesz, soha meg nem nyugszik.«”

„Óh, bátyám, mint vágyom fölözslani és Krisztussal lenni.” (Fil 1,23)

„Fáradt vagyok, nekem is nyereség meghalni, húgom. Hisz ott vár reánk, amiért annyiszor imádkozunk: az örök nyugalom. Ott várakozik reánk egy-egy lakóhely az Atya mellett, s el van téve számunkra a jó harcot harcoltak koronája. Ott világosodik nekünk az örök világosság, maga az Isten, akit látunk, aki a miénk lesz. A miénk lesz Isten és mi az ő gondtalan, boldog, édes gyermekei leszünk és soha be nem telik lelkünk az ő végtelen gyönyörűségével, mérhetetlen teremtésének örök csodálatával, a megszámlálhatatlan üdvözültek szerető testvériségével. Hív bennünket a mi édesanyánk, Mária. Mintha hallanám már a szeráfok énekét: szent, szent, szent a seregek Ura, Istene!”

Az örökkévalóság leheletétől megilletődötten kiálthatott föl Skolasztika Szent Pállal: „Szem nem látta, fül nem hallotta, sem az ember szívébe föl nem hatolt, mit az Isten készített azoknak, akik őt szeretik.” (1Kor 2,9)

A szeretet lázában Skolasztika lelke még ott repesett az égi magasokban, de Benedek, a fegyelem férfia, már földön jár, búcsúzni készül.

„Ne hagyj el ezen az éjszakán, beszéljessünk reggelig a mennyország örömeiről!” – kérlelte bátyját Szent Skolasztika.

Érezte, hogy utoljára találkoztak a földön, hogy e beszélgetés vigasztalás, előkészítés a nagy útra. A Regula azonban nem engedi, hogy a szerzetes a kolostoron kívül töltsen az éjszakát.

„Egyáltalán nem maradhatok” – mondotta azért Szent Benedek. Skolasztika ekkor térdre borulva alázatos imádságba merült. S a felhőtlen ég egyszerre sötét fellegektől lett terhes, ijesztő szélvész viaskodott a hegy fáival, s akkora zápor zuhogott alá, hogy a küszöbről sem lehetett kilépni.

„Irgalmazzon neked a mindenható Isten, testvérem! Mit cselekedtél?” – szólt az alázatos szerzetes, elrettenve nőtestvérenek az Istennel szemben való bizalmas merészségén.

„Kértelek, de nem akartál meghallgatni, az én Uramhoz fordultam hát és ő meghallgatott. No rajta, ha tudsz, menj el!” – szólt imája meghallgatásán örvendve Skolasztika. Szent

Benedek kemény vonásai is fölengedtek, mihelyt ráésmélt, hogy Istennek jobban tetszett hűga túláradó szeretete, mint az ő példátadó törvénytartása.

Visszamaradt tehát a kísérő testvérekkel együtt és az éjszakát szent beszélgetésekben töltötték.

Skolasztika sejtelve nem csalt. Három nappal e találkozás után Szent Benedek cellájából kitekintve, látomásában nőtestvére ravataláról fehér galambot látott égbe szállani. Skolasztika meghalt, szólt a testvérekhez nővére megdicsőülésén érzett szent örömmel. Hozzátok el, temessük holttestét abba a sírba, melyet magamnak készítettem. A szeretet csak életünket választotta el, de lelkünk egy volt az Istenben, ne válassza hát el a sír testünket se egymástól.

A szent szerzetes atya a földi gondoktól egyre jobban az ég felé fordult. A mulandó és az öröklét nagy és titokzatos kérdéseinek elmélkedő lelkének látomása volt. A sötét éjszakát nappali fényben beragyogó, ezerszínű, óriás gomolyagban látta a világmindenséget a magasba emelkedni s egyetlen tündöklő fénysugárba olvadni. S amint merőn a fényárba tekint, ím hű barátjának, Kápua püspökének, Szent Germánusznak lelke repül az ég tündöklő mély kékségébe. Úgy tűnt föl ekkor a szentnek, hogy a mindenség millió titka megfejtve abban az egy titokban, akihez barátja lelke szállt: az Istenben.

Odakészült ő is Istenhez. A testvér és a jóbarát elszálló lelke mutatták az utat. Megmondta a szent előre saját halála napját is. Homályosuló szemét körülhordta a vidéken, amelyen annyiszor pihent meg gyönyörködve. Körültekintett kolostorában. Lapozgatott a Regulában, nem hagyott-e ki valamit. Jóságos szemmel nézett végig fiai seregén, megáldotta valamennyit. Utasításokkal, jó tanáccsal látta el az előjárókat. Az apát elbúcsúzott. Utolsó rendeletével fölnyitatta sírját.

Azután már csak befelé nézett. Végigtekintett elmúlt életén. Mély törődöttséget érzett emberi botlásain, de messzenéző szemében már a mennyország fénye gyulladt ki. 543. március 21-én, feketevasárnap előtti szombat az imaterembe vitette magát. Fiai karjára támaszkodva, állva fogadta a drága úti eledelt, Krisztus szent testét és véréit. Az Úr eljött fáradt szolgájáért. Imádságos ajakán elakadt a könnyörgés, teste visszahanyatlott fiai karjára. Fájdalmas zokogás szakadt fel az árva szerzetes család szívéből, az apát lelke fényes úton szállt már föl az Isten trónusához. „Légy hű mindhalálig, s neked adom az élet koronáját.” (Jel 2,10) Benedek hű volt mindhalálig.

Szent Benedek halálhíre végigrepül az egész vidéken.

„Meghalt Benedek apát. Itt hagyott bennünket az Isten szentje”, – sírja az árva nép. S együtt zokog, együtt temet a szerzetesekkel. Ott pihent meg a szent teste nővére mellett, a Keresztelő Szent János kápolnájában készült kriptában.

Porhüvelyük együtt pihen a kápolna kriptájában: lelkük – a galamb- és a saslélek – együtt örvend az Úr színe látásán.

Szent Benedek hatása

Keresztelő Szent János oratóriumának kriptája csak a testet rejtette, Szent Benedek szelleme, melyet alkotásaiba vitt bele, tovább világított.

Erős akarata, mellyel kolostorát szilárd szerkezetté kovácsolta, továbbra is összetartó erő maradt. Fiai úgy érezték, hogy az imádság, a munka, a pihenés idején az alapító apát megdicsőült szelleme ott lebeg közöttük; gondoskodó, komoly tekintete rajtuk nyugszik, szívükbe lát.

A nép még áhítatosabban nézett föl a kolostorra, mely immár a szent apát égi védősége alatt állt. És a nagy erkölcsi tőke, a Szent Benedek kezétől írt és gyakorlatától megszentelt Regula, tovább kamatozott azokban a nemes lelkekben, kik életük föladatává tették, hogy az elbukott emberiséget újra talpra állítsák.

Akik keresik, megtalálják Istent. Az Istent kereső szerzetesek intézményét megáldotta az Úr, s a Gondviselés kezében az emberiséget megszentelő eszközzé tette.

Évszázados viharok zúdultak a szerencsétlen Európára. Elsöpörtek intézményeket, ledöntöttek trónokat, kiirtottak nemzeteket, életerős gallyakat tördeltek le Szent Benedek fájáról is, de magát a törzset csak megedzették. Olasz-, ír-, Angolország kolostorai még a VIII. században Szent Benedek regulája alatt szervezkednek. Franciaországban már a VII. században elterjedt Szent Benedek rendje. A német földnek a VIII. században szerzetesei élén Szent Bonifác lesz térítő apostola. A remek fekvésű osztrák kolostorok Ausztria, Stájer, Tiroi népet nevelik nyájas, szelíd keresztény néppé.

Magyar hazánkban a rendszeres térítést a 996-ban Pannonhalmára települt Szent Benedek-rendiek kezdik meg: ők térítik meg a magyar népet, szoktatják helyben lakásra, tanítják meg földművelésre és iparra, nevelik szelídebb erkölcsökre.

A világ egyik legkiválóbb uralkodó családjának, az Árpádoknak idejében a magyar nagyságnak hatalmas tényezője volt Szent Benedek magyar rendje. Szent Benedek, Bánk, Bene, Benkőfalva, Monostor, Apáti, Szent Márton mint helységnevek ma is emlékeztetnek a régi dicsőségre.

Nincs még egy férfinevünk, melynek annyi becéző kicsinyítése lett volna, mint a Benedeknek: Bánk, Benkő, Bence, Benci, Béni, Bene jelzik a nagy rendalapítónak hazánkban virágzó páratlan népszerűségét.

„Nagy volt, hatalmas hajdan a magyar!” – dalolja Petőfi. Nagy volt, hatalmas, de csak addig, míg őseink hite, vallási egysége fönn tudta tartani a lelkek egységét. Míg e hit szenteket nevelt, fegyelemre szoktatott, míg az áldozatnak, a közért való odaadásnak ébresztője volt. Addig él az egyes ember, de a nemzet is, míg lelke van, míg lelkében a hit, az erkölcs, az eszmények ki nem aludtak.

Manapság nálunk is, sok más nemzetnél is, az ellelketlenedés van folyamatban.

A modern életnek gépkultúrája oly kényelmet teremtett a test számára, hogy a lélek árvája lett az emberiségnek. Elhanyagolt árvája. Az emberiségnek egy bálványa van: az érdek. Egy hajtóereje: az önzés, a bírnivágyás. Bírni sokat, mindent, hogy tüntetni, gőgösködni, hogy élvezni lehessen.

Élvezni határ nélkül, élvezni az utolsó csepp vér beszennyezéséig. De a lelkiismeretet meg kell nyugtatni, illetőleg el kell fojtani. Elméleteket gondolnak hát ki: „megfejtik” Isten nélkül a világ titkát, lélek nélkül az emberi szellem csodás haladását. Állat az ember, mondják. És valóban állat lesz. Irtózatossá tömeggyilkolásokat rendez, a koncert, a telt vályúért.

Az okos állat pokoli romboló gépeket gyárt, lángszórókat, egész területeket megfojtó gázlővedékeket. S az emberiség égboltjára kirajzolódik a talán közeljövő réme: a leggonoszabb emberirtás, aminőről emberi agyvelő csak álmodott valaha.

De hát nincs kiút? Igen, van! Jönnek a hitetlenség, az istentelenség sivár alapján szervezett „világmegváltók”.

Anyagi jólét, földi paradicsom szivárványszíneit kápráztatják az ember elé. Az ember hisz nekik, mert arra született, hogy higgyen.

S későn veszi észre, hogy a lelkeséget, az erkölcsöt lábbal tiporva a földi boldogulás fundamentumát gázolja széjjel.

Hát ez sem menedék a zűrzavarból. A megszervezett modern pogányság, ha orvosság akar lenni, hát rombolóbb a betegségnél, mit gyógyítani akar. A hívő munkásnők ruhájának leszaggatása, a másvéleményű munkások fejének beverése, a magyar kommün, az orosz szovjet: szemelvények az istentelen világboldogításból.

Az emberiséget boldogabbá csak az tudja tenni, aki jobbra teszi. Aki megállítja a gépkultúra szörnyű egyoldalúságát, hogy párhuzamban haladjon a folytonos erkölcsi javulással. Aki az értelmet az emberi lélek méltóságának tudatára ébreszti, aki az emberi akaratlanságot jóra kész, tettekre erős akarattá edzi.

Erre egy név adatott: a Jézus Krisztus neve, és csak egy intézmény: a Krisztus Egyháza.

Akik nélküle vagy ellene jönnek, azok tudatosan vagy tudatlanul, de az emberi nem ellenségei. Magyar testvérek, imádkozunk és dolgozzunk, hogy az Egyház újra méltóan gyakorolhassa hosszú évszázadokon át kipróbált, embernemesítő hivatását. Imádkozunk, hogy amint a múlt sötét napjaiban tette, támasszon Isten ma is Benedek lelkével megáldott, gondviselészerű férfiakat. Hogy az eltévedt juhokat visszavezessék Krisztushoz, a lelkek pásztorához. Hogy mélységesen egyházas, fegyelmezetten tiszta életre neveljenek.

Imádkozunk, amiért Szent Benedek küzdött, imádkozott és dolgozott, hogy mindenben Isten dicsőíttessék. Hogy eljőjön e büntől szennyezett, véráztatta földre, mely száműzte, a szeretet, eljőjön a szép szeretet birodalma: az Isten országa!

II. Szent Benedek Regulája

Fejezetek Szent Benedek Regulájából

Szent Benedek szerzetesei részére Regulát, vagyis Szabályzatot írt, amelyet örökség gyanánt hagyott az ő szellemét követni akaró szerzetesek számára, s amely így Szent Benedek szellemének letéteményese. Ez a Szent Benedek-i szellem az apostoli egyház őskeresztény szelleme. Az ősi egyháznak a Regulában rejlő szelleme magyarázza meg ennek hatását is. Ezért lett Szent Benedek Regulája immár tizennégy évszázadon át nemcsak sok-sok ezer szerzetes törvénykönyvévé, hanem számtalan világi hívőnek is lelki vezetőjévé. Ezért tud vonzani ma is annyi lelket Szent Benedek szelleme. Bár szerzetesek számára készült Szent Benedek Szabályzata, mégis a világi hívők is sok lelki haszonnal olvashatják annak több fejezetét. Éppen ezért közülük néhányat ide iktatunk. A bennük lévő tanítást mindenki alkalmazhatja a maga életére, a maga lelki épülésére is.

Szent Benedeknek a Regulához írt előszava

Az első olvasásra nem tűnik ki mindenki előtt világosan a prolóógus gondolatmenete, azért röviden összefoglaljuk:

I. Bevezetés: *Kimondja általában a szabályok célját: útmutató az Istenhez visszavezető úton Krisztus zászlaja alatt.*

II. Tárgyalás: *1. Először imádkozzunk; ez a kezdet kezdete.*

2. Azután gyorsan munkához; itt az idő!

3. Az Úr megelőző kegyelme az első; az hív minket,

4. Végső célunk: Isten hajléka.

5. Az Úr kegyelmes hívására: tettel kell felelnünk.

6. Készítsük el tehát erre a munkára testünket, lelkünket.

III. Befejezés: *Az Úr szolgálatának iskolája.*

* * *

Mire ügyeljünk a bevezetés olvasásakor?

Mily szerető atyai szív nyilatkozik meg Szent Benedek ezen szavaiban! Mily szép egyensúly, harmónia van Szent Benedek tanításában a lelkiélet két tényezője: az Isten kegyelme és az ember tettei közt! Mily nagyra becsüli a kegyelmet kieszközölő imádságot és hogy sürgeti a neki megfelelő tetteket.

Hogy átjárta Szent Benedek szívét az Úr szava, és mennyire ismeri a Szentírást!

Az egész előszó látszólag az értelemhez szól, de a közbeszúrt egy-két felkiáltás elárulja Szent Benedek érzelmi világának gazdagságát és akaratának cselekvésre törő erejét.

Mily szép a Szent Benedek elgondolta lélek, amelyet az utolsó mondatok tárnak elének.

És figyeljük meg ebben azt a bölcs mértéktartást, mely Szent Benedeknek egyik legszebb jellemvonása.

Ezekről elmélkedjünk olvasás közben, és ezeket tegyük magunkévá.

I. Hallgass, fiam, mestered parancsaira és nyisd meg szívedet. Fogadd jószágos atyád intéseit szívesen és tetteikkel teljesítsd, hogy a fáradságos engedelmesség útján visszatérj ahhoz, akitől a tunya engedetlenséggel eltávoztál. Hozzád intézem most szavaimat, aki lemondta saját akaratáról és Krisztus Urunknak, az igaz királynak jövőre harcosaként az engedelmességnek erős és dicső fegyvereit veszed magadra.

II. 1. Legelőször is, bármi jót kezdesz cselekedni, Tőle kérd állhatatos imádsággal végbevitelét, hogy ő, aki bennünket már fiai sorába méltóztatott számítani, ne legyen kénytelen valaha is szomorkodni rossz tetteink miatt. Mert minden időben úgy kell felhasználnunk a tőle kapott kegyelmeket, hogy mint megharagított atya minket, fiait, egykor ki ne tagadjon az örökségből, és mint szigorú úr, akit bűneink felingereltek, érdemetlen szolgálkként ne adjon át az örök büntetésre, mert nem akartuk őt követni a dicsőségre.

2. Keljünk fel tehát, mert a Szentírás serkent minket és mondja: „Itt az óra, hogy álmunkból felkeljünk”. (Róm 13,11) Nyissuk meg szemünket a megszentelő világosságnak és figyelmes fülekkel hallgassuk, hogy mire int minket az isteni szózat, mely naponként szól hozzánk: „Ma, ha az ő szavát halljátok, ne maradjatok keményszívűek”. (Zsolt 94,8) És ismét: „Akinek füle van a hallásra, hallja meg, mit mond a Lélek az egyházaknak”. (Jel 2,7) És mit mond? „Jöjjetek, fiaim, hallgassatok rám, az Isten félelmére tanítlak titeket.” (Zsolt 33,12) „Fussatok, míg tietek az élet világossága, hogy a halál sötétsége meg ne lepjen benneteket.” (Jn 12,35)

3. És mikor az Úr a népsokaságban, amelynek ezeket kiáltja, keresi az ő munkását, ismét így szól: „Ki az az ember, ki életet óhajt és jó napokat kíván látni?” (Zsolt 33,13) Ha ennek hallatára azt feleled: Én, akkor az Úr így folytatja: „Ha igaz és örök életet akarsz, akkor őrizd meg a gonosztól ajkadat, nyelved ne szóljon csalfaságokat; fuss a gonosztól és tedd a jót; keresd a békét és kövesd azt.” (Zsolt 33,14-16.) Ha ezt megteszitek, akkor „szemem rajtatok lesz és fülem könyörgésteekre ügyel és mielőtt hívnátok engem, azt mondom nektek: íme, itt vagyok.” (Iz 58,9)

Mi lehetne édesebb az Úr ezen hívó szavánál, szeretett testvéreim? Íme, jóságában maga az Úr mutatja nekünk az élet útját. Övezzük fel magunkat a hittel és jócselekedetekkel és az evangélium vezetése mellett járjuk az ő utait, hogy méltók legyünk meglátni őt, aki meghívott minket országába. De ha országának hajlékában akarunk lakni, akkor a jócselekedetek útján kell odafutnunk, mert másképpen oda el nem jutunk.

4. Kérdezzük meg tehát az Urat és a prófétával szóljunk hozzá: „Uram, ki lakhatik hajlékodon és szent hegyeden ki nyugodhatik?” (Zsolt 14,1) Kérdésünkre, testvéreim, halljuk az Úr válaszát, ki a hajlékába vezető utat e szavakkal mutatja meg nekünk: „Ki utait szeplőtelenül járja és az igazat munkálja; aki szívből igazat szól és nyelvén nincsen csalfaság; ki társának rosszat nem tett, s gyalázatot felebarátja ellen nem mondott” (Zsolt 14,2,3); ki a gonosz lelket, ha csábítja őt, tanácsával együtt tiszta szívből megveti s a keletkező rossz gondolatokat Krisztus lábánál összezúzza és megsemmisíti; ki az Urat féli és soha föl nem fuvalkodik erényein, hanem tudja, hogy a jót nem magától teheti, mert az a bennünk munkálkodó Úrtól származik, és azért őt magasztalja a próféta szavával: „Ne nekünk, Uram, ne nekünk, hanem nevednek adj dicsőséget”. (Zsolt 113,9.) Amint Pál apostol is beszédeiből semmit sem tulajdonított magának, mikor azt mondta: „Isten kegyelméből vagyok, ami vagyok”. (1Kor 15,10.) És más helyütt azt mondja: „Aki dicsekszik, az Úrban dicsekedjék”. (2Kor 10,17)

5. Ezért mondja az Úr az evangéliumban: „Aki hallja az én szavaimat és teljesíti azokat, hasonló a bölcs emberhez; ez házát sziklára építette és jött az árvíz s dühöngött a vihar és rárohant arra a házra, de az nem dőlt össze”. (Mt 7,24,25)

Így fejezi be szavait az Úr és naponként várja, hogy e szent intésekre tettel fogunk felelni. Ezért, hogy hibáinkat jóvátehesdük, éltünk napjait halasztásul adta, mint az apostol mondja: „Nem tudod-e, hogy Isten türelme segít a bűnbánatra?” (Róm 2,4) Mert a jóságos Úr mondja: „Nem akarom a bűnös halálát, hanem hogy megtérjen és éljen”. (Ez 33,11)

6. Testvéreim, miután így megkérdeztük az Urat hajlékának lakójáról, és hallottuk, hogy mi kell az ottlakhatáshoz, bárcsak megtennék, ami ehhez kell.

El kell készíteni testünket és lelkünket, hogy a parancsok iránt szent engedelmisségben küzdhesünk. Amire természetünk nem elegendő, arra kérjük az Urat, hogy kegyelmével legyen segítségünkre. És ha azt akarjuk, hogy elkerüljük a pokol büntetéseit és eljuthassunk az örök életre, akkor most, amíg van időnk, mert élünk és mindezt még ebben az életben megtehetjük, iparkodjunk és tegyük meg mindazt, ami örök javunkra válik.

III. Ezért felállítjuk az Úr szolgálatának iskoláját. Reméljük, hogy ebben semmi kemény és semmi nehéz dolgot nem fogunk elrendelni. Mégis, ha itt-ott valami szigorúnak látszanék, amit a méltányosság szerint hibáink megjavítására vagy a szeretet megőrzésére elrendeltünk, ne hagyjuk el gyáván az üdvösség útját, melynek kezdete csak szoros lehet. (Vö. Mt 7,13) De a lelki életben való előhaladás és az áhíthatnak növekedése után a szeretetnek kimondhatatlan édességével és szárnyaló szívvel futhatunk Isten parancsainak útján. Így az ő vezetése alól soha ki nem vonjuk magunkat, hanem az ő tanítása mellett kitarva, családjában maradunk, hogy a béketűrés által Krisztus szenvedéseinek és ezáltal egykor országának is részesei lehessünk.

A jócselekedetek gyakorlása

(A Regula 4. fejezete)

Szent Benedek Regulája elején több fejezetben azokat az erényeket tárgyalja, amelyek alapját és mellőzhetetlen feltételét alkotják nemcsak a szerzetesi, hanem egyáltalában minden lelkiéletnek. Ezért tehát ezekre az erényekre kell törekedniök azoknak is, akik a világban megmaradva, ott is Szent Benedek lelki gyermekei akarnak lenni.

E fejezetek közül a legelső a jócselekedetek gyakorlásáról szól. Ez a fejezet a mai olvasó előtt különösnek tűnhetik föl. Egy sereg erényt sorol föl látszólag rendszer nélkül, pedig a mélyebben tekintő szem előtt sok mindent mutat ez a fejezet is.

Először mutatja, hogy mennyire az őskeresztény lelkivilágot őrzi meg Szent Benedek Regulája. A legelső keresztényeknél voltak szokásosak ilyen listák, melyek mintegy lelkiismereti tükörként szolgáltak. Sokszor, némelyek naponként átolvasták, hogy megvizsgálják magukat, vajon szerinte élnek-e? Olvassuk csak mi is így, önmagunkra alkalmazva és lesz talán nem is egy pont, ahol lelkiismeretünk nem marad nyugodt.

Azután megmutatja, hogy Szent Benedek, bár legelsőnek mindig Isten kegyelmét tartja, mégis mennyire a tettek embere. Azért Szent Benedek minden lelkigyermekének azzal a feltétellel kell olvasnia mindig ezt a fejezetet: Megteszem.

Az első kötelesség: szeresd az Úr Istent teljes szívből, teljes lélekből és teljes erőből. (Mk 12,30)

Azután felebarátodat, mint önmagadat. (Mk 12,31)

Ne ölj. Ne paráználkodj. Ne lopj. Ne legyen érzéki vágyad. (Róm 13,9) Hamis tanúságot ne szólj. (Mk 10,19) Minden embert becsülj meg. (1Pt 2,17) Amit nem akarsz magadnak, te se tedd másoknak, (Tób 4,16)

Magadat tagadd meg, hogy Krisztust kövesd. (Lk 9,23) A tested tehát fenyítsd meg. (1Kor 9,27) Ne add magad élvezetekre. (2Pt 2,13) Szeresd a bűjtöt. (Jo 1,14)

Segíts a szegényeken. Ruházd a mezíteleneket. Látogasd meg a betegeket. (Mt 25,35 és köv.) Temesd el a halottakat. (Tób 1,21) Támogasd a nyomorgókat, (Iz 1,17) Vigasztald meg a szomorúakat. (1Tesz 5,14)

A világ cselekedeteitől tartsd távol magadat. (Jak 1,27) És Krisztus szeretetének semmit elébe ne tégy. (Mt 10,37)

Haragból ne tégy semmit és ne adj helyet magadban a haragnak. (Mt 5,22; Ef 4,26) Szívedben csalárdságot ne ápolj és ne színleld álnokul a békét. (Zsolt 27,3) A szeretet gyakorlását soha el ne hagyd. (2Pt 4,8)

Ne esküdj, hogy véletlenül hamisan ne esküdj. (Mt 5,33) Szíved és ajkad mindig igazat mondjon. (Zsolt 14,3)

A rosszat rosszal ne viszonozd. (1Pt 3,9) Igazságtalant ne tégy és a veled szemben elkövetett igazságtalanságot békességgel szenvedd el. (1Kor 6,7) Sőt szeresd ellenségedet. És akik rosszat mondanak rólad, te ne mondj azokról rosszat, hanem jót. (Mt 5,44) Az igazságért való üldözést pedig tűrd el. (Mt 5,10)

Ne légy büszke. (Tób 4,14) Ne légy iszákos. (1Tim 3,3) Ne légy falánk. (Sir 31,17) Ne légy álomszuszek. (Péld 20,13) Ne légy lusta. (Róm 12,11) Ne légy zúgolódó (1Kor 10,10) Ne rágalmazz. (Bölcs 1,11)

Helyezd reményed Istenbe. (Zsolt 72,28) És ha jót látsz magadban, tulajdonítsd azt Istennek és ne magadnak. (1Kor 4,7) A rosszat ellenben mindig ismerd el magad tettének és magadra vess. (Oz 3,9) Azért félj az ítélet napjától. (Jób 31,14) Rettegj a pokoltól. (Lk 12,5) De lelkednek minden vágyával kívánd az örök életet. (Fil 1,23) A halálra naponként gondolj.

(Mt 24,42) És életednek minden tettét mindig kísérd figyelemmel. (MTörv 4,9) Mert légy meggyőződve róla, hogy Isten mindenütt figyel rád. (Péld 5,21) Azért a szívedben keletkező rossz gondolatokat azonnal zúzd szét Krisztus lábánál. (Zsolt 136,9; 1Kor 10,4) És tárd föl lelki vezetőd előtt.

Ajkad őrizd meg a rossz és gonosz beszédétől. (Zsolt 33,14) És ne szeresd a sok beszédet. (Péld 10,19) Ne szólj hiú vagy nevetést keltő dolgokról. (Mt 12,36) A sok nevetést és hahotázást ne kedveld. (Sir 21,20)

Ellenben szeresd hallgatni a szent olvasmányokat. (Lk 11,28) Gyakran foglalkozzál imádsággal. (Kol 4,2) Múltad bűneit könnyek és sóhajok közt naponként valld meg imádságodban Istennek. Magukat a hibákat pedig javítsd meg. Vagyis a test kívánságait ne kövesd. (Gal 5,16) És gyűlöld a saját akaratodat. (Sir 18,23) Elöljáród parancsainak mindenben engedelmeskedj, még ha ő maga – mitől Isten mentsen – másként is cselekednék, megemlékezvén az Úr parancsáról: „Amiket mondanak, tegyétek meg, de amiket cselekesztek, ne cselekedjétek”. (Mt 23,3) Ne akarjátok, hogy szentnek mondjanak, mielőtt azok lennétek, hanem előbb legyetek azzá, hogy méltán nevezhessenek szentnek. (Mt 6,1)

Amit tehát Isten parancsol, minden nap tettel gyakorold. Szeresd a tisztaságot. (1Tim 5,22) Senkit ne gyűlölj. (Lev 19,17) Féltékenykedést és irigységet ne táplálj magadban. (Jak 3,14) A civódást ne szeresd. (2Tim 2,14.24) Kerüld az önmagasztalást. Tiszteld az öregebbeket. (Lev 19,32.) A fiatalabbakat Krisztus szeretetével szeresd. Imádkozzál ellenségeidért. (Mt 5,44.) Haragosaiddal még napszállta előtt békülj ki. (Ef 4,26) És Isten irgalmasságában soha ne kételkedjél. (Zsolt 51,10)

Íme ezek a lelkiélet eszközei. Ha ezeket éjjel-nappal szüntelenül megtesszük és az ítélet napján róluk számot adunk, akkor megadja majd nekünk az Úr azt a jutalmat, melyet maga ígért: „Szem nem látta, fül nem hallotta, az ember szívébe el nem hatott, amit Isten azoknak készített, akik őt szeretik”. (1Kor 2,9) Az a hely pedig, ahol ezeket megtehetjük, a kolostor falai és a szerzetben való állhatatosság.

Az alázatosság

(A Regula 7. fejezete)

Ez az egész Regula legfontosabb fejezete. Szent Benedek szellemének legszebb kifejezése. Sokszor kellene tanulmányoznunk, ismételten átgondolnunk és egészen sajátunkká tennünk, ha Szent Benedek szellemében akarunk élni. Azért, hogy jobban megérthessük, most is néhány pontba összefoglaljuk, hogy mire figyeljünk olvasás közben.

Mennyire megvan Szent Benedekben a misztikus lelkiélet mestereinek minden tanítása, különösen ez a két főeszköz: a kegyelembe való belekapcsolódás és az Isten jelenlétében való járás.

Figyeljük meg, hogy valóban az alázatosság a kegyelem ajtónállója. Ez nyitja meg az utat lelkünkbe a kegyelem számára. És szívleljük meg, amit a kegyelem másik akadályáról: az önakaratról mond. Törjük le ezt a büszkeséggel együtt magunkban.

Tanulságos látnunk, hogy e mélyen természetfölötti gondolkodásmód mellett is mennyire a földön járó, mennyire józan gondolkodású ember Szent Benedek. Mennyire hangsúlyozza a tettek szükségességét, azután mennyire nem feledkezik meg a testről és a külsőről sem, mely nemcsak tükre a belsőnek, hanem megőrzője is.

A hétköznapi élet sok nehézségei és ezer kellemetlenségei közt szükségünk van az állandó türelemre. Mily szép alapot vet ennek az erénynek Szent Benedek, mikor mintegy az alázatosság meglétének biztos jelét látja benne.

Mily komoly, méltóságteljes lesz viselkedésünk, ha követjük, amit Szent Benedek a beszédről, nevetésről és külső megjelenésről ír.

A befejező szavak pedig ismét mily gyönyörűen világítanak bele Szent Benedek szívének legmélyére. Ha a bevezetés utolsó soraival egybevetjük, akkor azt kell mondanunk: Valóban, ez Szent Benedek igazi szelleme.

Testvéreim! Hangos szóval szól hozzánk az Írás: „Mindaz, aki magát felmagasztalja, megaláztatik; és aki magát megalázza, felmagasztaltatik”. (Lk 14,11) Ezekkel a szavakkal arra mutat rá, hogy önmagunknak minden felmagasztalása a kevélység egy neme, melytől a próféta saját kijelentése szerint óvja magát, mondván: „Uram, nem vagyok felfuvalkodott szívű és szemem nem emeltem magasra; nem jártam nagy és csodálatot keltő dolgok után, melyek felettem vannak. De mi is lesz, ha alázatosan nem gondolkodom, ha felmagasztalom magamat? Mint az anyjától elválasztott gyermek, olyan lesz a lelkem”. (Zsolt 130,1 és köv.)

Azért, testvéreim, ha az alázatosság legmagasabb fokát el akarjuk érni, és gyorsan el akarunk jutni arra a mennyei felmagasztalásra, amelyre a jelen élet alázatossága által emelkedhetünk: akkor ég felé törő cselekedeteinkkel olyan létrát kell felállítanunk, amilyen Jákobnak jelent meg álmában és látta rajta az angyalokat fel- és alászállni. Ezt a fel- és alászállást bizonyára nem érthetjük másként, minthogy az önfelmagasztalással alászállunk és az alázatosság által felemelkedünk. A felemelkedő létra a mi életünk a földön, melyet az Úr az égbe irányít, ha alázatos szívűek leszünk. A létra oldalainak testünket és lelkünket mondhatjuk és ezen oldalak közé az Isten hívása az alázatosságnak és az önfegyelmegzettségnek különböző fokait illesztette, hogy azokon felemelkedjünk.

* * *

Az alázatosságnak első foka tehát az, ha az ember az Isten félelmét mindenkor szem előtt tartja és a róla való megfélemedkezést mindenképpen elkerüli. Ezért mindig megemlékezik arról, hogy mit parancsol Isten és folyton eszébe forgatja, hogy azok, akik Istent megvetik,

bűneikért elkárhoznak és hogy Isten örök életet készített azoknak, akik őt félik. És minden órában megóvja magát a bűnöktől és vétkektől: nevezetesen a gondolatnak, a nyelvnek, a szemnek, a tagoknak és az önakaratnak bűneitől, meg a test kívánságaitól.

Mert jól meg kell fontolnunk, hogy Isten az égből mindig, minden órában lát és cselekedeteinket az Isten szeme mindenhol észreveszi, az angyalok pedig minden órában jelentik neki. Ezt bizonyítja nekünk a próféta, midőn rámutat arra, hogy Isten bensőnkben mindig jelen van, mikor így szól: „A szíveket és veséket vizsgálja az Isten” (Zsolt 7,10) és: „Az Úr ismeri az emberek gondolatait”. (Zsolt 93,11) Majd azt mondja: „Megérted távolról az én gondolataimat” (Zsolt 138,3) és: „Az ember gondolata ismeretes előtted”. (Zsolt 75,11) Azért a rossz gondolatokra mindig vigyáz a derék testvér és mondja magában: „Akkor leszek ártatlan előtte, ha megóvjom magamat a saját rosszszágomtól”. (Zsolt 17,24)

A saját akaratunk szerint való cselekvést azonban megtiltja az Írás, amikor így szól hozzánk: „Térj el saját akaratodtól”, (Sir 18,30) és mikor az Úrtól azt kérjük az imádságban, hogy: „Legyen meg a te akaratod!” (Mt 6,10) Joggal tanít tehát minket, hogy ne tegyük meg akaratunkat és tartsuk távol magunkat attól az úttól, melyről az Írás mondja: „Vannak utak, melyek az emberek előtt helyeseknek látszanak, de végül is a pokol mélységére taszítják őket”. (Péld 16,25) És óvjuk magunkat attól is, amit a hanyagokról mond: „Meg vannak vesztegetve és utálatosakká lettek gyönyöreikben,” (Zsolt 13,1) A testi kívánságok közt keltsük fel magunkban a hitet, hogy Isten jelen van, amint a próféta mondja az Úrnak: „Előtted van minden kívánságom!” (Zsolt 37,10) Azért tehát őrizkednünk kell minden rossz kívánságtól, mert a gyönyör bejárata mellett a halál leleselkedik. Az Írás is azért parancsolja: „Ne menj kívánságaid után”. (Sir 18,30)

Ha tehát „az Úr szeme figyeli a jókat és a rosszakat” (Péld 15,3), és az Úr mindenkor letekint az égből az emberekre, „hogy lássa, vajon belátók-e és Istent keresik-e?” (Zsolt 13,2), és ha a mellénk rendelt angyalok nap-nap után éjjel-nappal jelentik tetteinket teremtő Istenünknek, akkor óvakodnunk kell, testvéreim, minden órában, hogy amint a zsoltárban a próféta mondja: Ne lásson az Úr egy órában sem „a gonoszok felé hajolva és haszontalanoknak”. (Zsolt 13,3) Mert ha most meg is kímél minket, mert kegyes és javulásunkat várja, ne mondja azért a jövőben: „Ezt tetted, és én hallgattam”. (Zsolt 49,21)

* * *

Az alázatosság második foka az, ha az ember nem szereti a saját akaratát és nem gyönyörködik kívánságainak kielégítésében, hanem tettel követi az Úr szavát: „Nem azért jöttem, hogy a magam akaratát cselekedjem, hanem azért, aki engem küldött”. (Jn 6,38) És azt is mondja egy Írás: „Az akarat büntetéssel jár és az önakaraton vett győzelem koronát szerez”. (Acta SS. Agapes etc. Boll. Acta SS. Apr. I. 250.)

Az alázatosság harmadik foka abban áll, hogy az ember Isten iránti szeretetből teljes engedelmességgel aláveti magát az előljárónak, követvén az Urat, akiről az apostol mondja: „Engedelmes volt egész a halálig”. (Fil 2,8)

* * *

Az alázatosság negyedik foka az, ha ennek az engedelmességnek a gyakorlásában, még a nehéz és természetünkkel ellenkező dolgokban, sőt sérelem és méltánytalanságok közt is nyugodt lélekkel türelmesek leszünk és a béketűrésbe el nem fáradunk, vele fel nem hagyunk, amint erre az Írás int: „Ki állhatatos mindvégig, az üdvözü” (Mt 10,22,) és ismét: „Légy erősszívű és álld meg az Úr próbáját”. (Zsolt 26,14) Hogy megmutassa, mint kell a hűséges szolgának mindent, még az ellenére való dolgokat is elviselni, a szenvedő személyében mondja: „Érted viseljük el naponként a halált és érted tartanak csak annyira, mint a leölésre

szánt juhokat”. (Zsolt 43,22) De az isteni jutalom biztos reményében örömmel folytathatjuk: „De mindezekon győzedelmeskedünk azáltal, ki minket szeretett”. (Róm 8,37) Ugyanezt mondja az Írás egy más helyen: „Próbára tettél minket, Istenünk, tűzzel vizsgáltál meg minket, amint tűzben vizsgálják meg az ezüstöt; törbe vittél minket és nyomorúságot raktál ránk”. (Zsolt 65,10) És hogy megmutassa, hogy előjáró alatt kell lennünk, folytatja ezekkel a szavakkal: „Embereket helyeztél fölénk”. (Zsolt 65,12) De azt is mondja: Ellenkezések és sérelmek közt azok teljesítik béketűrően az Úr parancsát, akik, ha megütik egyik orcájukat, odanyújtják a másikat is; ha elveszik köntösüket, odaadják köpönyegüket is; ha ezer lépésre kényszerítik, elmennek kétannyira. (Mt 5,39-41) Szent Pál apostollal eltűrik a hamis testvéreket és az üldözéseket, és jót mondanak azokról, akik őket gyalázzák. (1Kor 4,12)

* * *

Az alázatosság ötödik foka az, ha a szívünkben felmerülő minden rossz gondolatot és a titkon elkövetett rossz cselekedeteinket alázatos megvallással lelkivezetőnk előtt el nem rejtjük, amint buzdít minket erre az Írás is: „Ismertesd meg az Úrral utaidat és bízzál benne”. (Zsolt 36,5) „Tegyetek vallomást az Úrnak, mert jó, mert örökké tart az ő irgalmassága”. (Zsolt 105,1) És a próféta mondja: „Vétkeimet megvallottam neked és igazságtalanságaimat nem rejtettem el. Kijelentem: megvallom magam ellen az Úrnak igazságtalanságaimat és te megbocsátottad szívem istentelenségét”. (Zsolt 31,5)

* * *

Az alázatosság hatodik foka az, ha az ember minden egyszerűvel és csak a legszükségesebbel megelégszik, és mindenre nézve, amit rábíznak, haszontalan és méltatlan szolgának tartja magát, mondván a prófétával: „Semmivé lettem és tudatlanná; olyan lettem előtted, mint az igavonó állat; de azért mindig veled vagyok”. (Zsolt 72,22)

* * *

Az alázatosság hetedik foka az, ha magát valaki nemcsak szájával vallja mindenkinél csekélyebbnek és értéktelenebbnek, hanem szíve mélyén is így érez magáról és a prófétával együtt magát megalázva mondja: „Féreg vagyok, nem ember; a népek gúnytárgya és megvetettje”. (Zsolt 21,7) „Magamat magasra emeltem, azért megalázódtam és megszégyenültem”. (Zsolt 87,16) „Jó nekem, hogy megaláztál, hogy megtanuljam parancsaidat”. (Zsolt 118,71)

* * *

Az alázatosság nyolcadik foka az, ha semmi mást nem teszünk, mint amire a közös szabály és elődeink példája serkent.

* * *

Az alázatosság kilencedik foka az, ha a beszédől visszatartjuk magunkat és a hallgatagságot gyakoroljuk, hogy addig nem szólunk, amíg nem kérdeznek, amint az Írás is figyelmeztet: „A sok beszédben nem kerülhető el a bűn” (Péld 10,19) és hogy: „A fecsegő nem találja meg az utat a földön”. (Zsolt 139,12)

* * *

Az alázatosság tizedik foka az, ha nem vagyunk egykönnyen hajlandók és készek a nevetésre, minthogy írva van: „A bolond emeli szavát nevetésre”. (Sir 21,23)

* * *

Az alázatosság tizenegyedik foka az, ha a beszédben szelíden és nevetés nélkül, alázatosan, de tekintéllyel, keveset és okosan szólunk és nem vagyunk lármások, amint írva van: „A bölcslet kevés szaváról ismerhetni fel”. (Sent. Sexti Pythagoraei.)

* * *

Az alázatosság tizenkettedik foka az, ha nemcsak szívünkben vagyunk alázatosak, hanem megnyilatkozik ez külsőnkben is mindenki előtt, aki lát minket. Azaz: az istentiszteletben, a templomban, a kolostorban, a kertben, az úton, a mezőn, vagy bárhol vagyunk és akár ülünk, vagy járunk, vagy állunk, fejünket mindig hajtsuk meg és szemünket szögezzük a földre, magunkat mindig vádlottnak tartván bűneink miatt és lélekben remegve, máris ama rettenetes ítélet előtt képzeljük magunkat. Mondjuk magunkban szüntelenül, amit az evangéliumi vámos mondott földreszegezett szemekkel: „Uram, én bűnös nem vagyok méltó, hogy szememet az égre emeljem”. (Lk 18,13) és a prófétával: „Megtörtem és megalázódtam mindenütt”. (Zsolt 37,9)

* * *

Ha az alázatosság mindezen fokain felemelkedtünk, akkor eljuthatunk Istennek ahhoz a tökéletes szeretetéhez, mely minden félelmet kizár (vö. 1Jn 4,18). Ezáltal mindazt, amit azelőtt bizonyos félelemből tettünk, most fáradság nélkül, mint természetest és megszokottat kezdjük megtartani. Többé nem a pokoltól való félelem miatt, hanem Krisztus szeretetéből, a jó megszokásából és az erényben való gyönyörködésből. Ezt kegyeskedjék az Úr a bűnöktől és a vétkektől megtisztult szolgájában a Szentlélek által megvalósítani.

A magános imádságról

(A Regula 20. és 52. fejezete)

Szent Benedek több fejezeten keresztül tárgyalja a liturgikus imádságot, vagyis a közös karimát. Majd pedig a 20. fejezetben a magános imádságról szól. Hallgassuk meg, mit mond ez a nagy bölcs – aki maga valóban „az imádság embere” volt – a magános imádságról.

Ha egy nagyhatalmú emberrel akarunk szólni, csak alázattal és tisztelettel merjük ezt megtenni. Mennyivel inkább kell a mindenség Urához, Istenéhez teljes alázattal és tiszta hódolattal könyörögnünk! És tudnunk kell, hogy nem a sok szóban, hanem a tiszta szívben és a töredelem könnyeiben találunk meghallgatást. (Mt 6,7) Azért rövid és tiszta legyen az imádságunk, hacsak az isteni kegyelem indítására hosszabbra nem terjedne. De a közösségben mindenképpen rövid legyen az imádság és az előljáró jelére mindnyájan egyszerre keljenek fel.

Ezt a tanítást kiegészíti az oratóriumról, azaz a kolostor imaterméről szóló 52. fejezet:

Az oratórium az legyen, aminek nevezik és ott semmi mást ne cselekedjenek és ne tartsanak. Az istentisztelet befejezése után mindnyájan a legnagyobb csendben és Isten iránt való tisztelettel menjenek ki, hogy azt a testvért, aki esetleg magánosán akar imádkozni, a másoknak helytelen viselkedése ne akadályozza. De ha más is akar magánimádságot végezni, egyszerűen menjen be és imádkozzék, de ne hangosan, hanem könnyhullatással és tiszta szándékkal.

Ebből a kettőből, meg azután Szent Benedek egyik főforrásának, Cassianusnak az olvasásából össze lehet állítani, hogy milyennek kell lennie Szent Benedek szerint a magános imádságnak.

Egyszerűnek és természetesnek: úgy imádkozik mindenki, ahogy tud. Alázatosnak és tiszta szándékúnak: csak az Istent keresőnek. Azután rövidnek és gyakorinak: ilyen fohászaszerű szívszárnyalásnak kell lennie. Ez segíti elő, hogy tiszta legyen, amely szó azt jelenti, hogy szemlélődő, misztikus. Más szóval, az Istenben teljesen elmerülő imádság. A rövid és gyakori szívszárnyalások elvezetnek mindenkit ehhez a benedeki misztikus szemlélődő imádsághoz.

A jóra való buzgalom

(A Regula 72. fejezete)

A Regula végén még egyszer rámutat Szent Benedek cselekedeteink rugójára: amely nem más, mint a jó buzgalom. Imádkozzunk, hogy Isten megadja, de gyakoroljuk is, amit itt tanácsol Szent Benedek.

Amint van keserű lélekből fakadó rossz buzgalom is, mely elválaszt Istentől és a pokolra vezet, úgy van jó buzgalom is, mely elválaszt a bűnöktől és Istenhez és az örök életre vezet. Ezt a buzgóságot a legforróbb szeretettel kell gyakorolnunk. Azért tehát:

egymást a tiszteletadásban előzzük meg;

egymásnak mind testi, mind lelki fogyatkozásait türelmesen viseljük el;

egymásnak vetélkedve engedelmeskedjünk;

egyikünk se kövesse azt, amit magára nézve hasznosnak ítél, hanem ami másnak az;

a kölcsönös szeretetet tiszta érzülettel gyakoroljuk;

Istent féljük;

az előljárót őszinte és alázatos szeretettel szeressük;

Krisztusnak semmit elébe ne tegyünk, aki mindnyájunkat egyformán az örök életre vezessen.

III. Imádságok

Szentkilenced Szent Benedek tiszteletére

Figyelmeztetés. Ezen ájtatosságot bármely szükségünkben, akármikor végezhetjük, azzal a szent szándékkal, hogy Isten e kiválasztottjának pártfogását megnyerjük.

Szentünk közbenjárására, hathatós esedezésére ugyanis Istentől megnyerjük azt, amit kérünk, ha az lelkünk üdvösségére válik. Mikor, mi válik lelkünk üdvösségére, azt csak szívünk és vesénk vizsgálója, helyzetünk tökéletes ismerője, a mi mennyei Atyánk tudja. Azért buzgón és állhatatosan imádkozzunk, mennyei Atyánk szent akaratán nyugodjunk meg! A látszólagos sikertelenségben ne csüggedjünk el, ne zúgolódjunk, hiszen, a mi Urunk Jézus Krisztus mondta nekünk: „Zörgessetek és megnyitattik nektek!”

E szentkilencedet különféleképpen végezhetjük aszerint, ahogyan körülményeink megengedik. Minél tökéletesebben végezzük, annál nagyobb hasznát várhatjuk.

1. A szentkilenced elkezdése előtt olvassuk el figyelmesen szentünk élettörténetét, akinek tiszteletére a kilencedet végezzük. Azután elég, ha naponként a kijelölt kis imát – esetleg esti imádságunkkal együtt – elvégezzük.

2. Ha megtehetjük, hallgassunk szentmisét mind a kilenc napon, és végezzük az imádságot a szentmise alatt.

3. Még jobb, ha a szentkilenced első napján meggyónunk és

4. lelkiatyánk engedelmeivel mind a kilenc napon szentáldozást végzünk.

5. Még tökéletesebb lesz ájtatosságunk, ha összekapcsoljuk egy kis önmegtadással! Például: kilenc napon át nem eszünk reggelit; vagy elhagyjuk az uzsonnát, ha szoktunk uzsonnázni; vagy nem iszunk semmiféle szeszes italt; vagy nem dohányzunk; vagy nem eszünk húst! Mindenki maga tudja, milyen rossz szokása van, milyen szenvedélynek rabja, s abban tagadja meg magát, és így legalább kilenc napon át parancsoljon saját természetének. Ez néha nehéz, de Isten kegyelme segít és nagy lelki örömet szerzünk magunknak, – ha megtartjuk.

6. Összekapcsolhatjuk a szentkilencedet az irgalmasság cselekedeteinek gyakorlásával! Például kilenc napon át egyik vagy másik beteget meglátogatjuk, vagy mindegyik nap egy kis alamizsnát adunk valami szegénynek, vagy a Szent Antal kenyerére adakozunk, vagy a szentmissziókra, a pogányok megtérítésére, vagy az Isten házának díszítésére, felszerelésére. Kinek-kinek a lelke megsúgja, hogy milyen irgalmassági cselekedetet gyakoroljon!

7. Ha tehetségünk engedi, nagyon szépen fejezzük be a szentkilencedet úgy, ha a kilencedik napon Szentünk tiszteletére mondatjuk a szentmisét és alatta a kórus a Szentünkre vonatkozó énekeket énekli. Nevünknapja legszebb és legüdvösségesebb megünneplése a szentkilenced elvégzése védőszentünk tiszteletére.

Első nap

Üdvözöllek Téged, Szent Benedek! lélek szerinti szegénységédért. Szíved annyira ment volt minden földitől, hogy már mint ifjú is erős voltál arra, hogy e világnak minden javáról lemondj: köszörögj érettem, hogy az én szívem se ragaszkodjék ennek a világnak kincseihez, hanem megszabadulva minden földi dologtól, lélekben szegényen Istent szolgálja és elérje egykor a mennyei dicsőséget. Amen.

Miatyánk ... Üdvözlégy ...

Második nap

Üdvözöllek Szent Benedek! mint a krisztusi szelídség hősét! Legádázabb ellenséged sem tudott győzedelmeskedni szíved szelídségén. Isteni Mesterednek méltó tanítványa voltál, szelíd és alázatos szívű, hogy semmi sértés nem tudta megzavarni lelked nyugodtságát. Nyerd meg számomra is a kegyelmet, hogy a krisztusi szelídséget mindig megőrizhessem, hogy így én is tanítványa lehessenek a Megváltónak, ki biztatott: „Tanuljatok tőlem, mert szelíd vagyok és alázatos szívű.” Amen.

Miatyánk ... Üdvözlégy ...

Harmadik nap

Üdvözöllek Szent Benedek, Istennek tetsző szomorúságodért, mely lelkedet e síralom völgyében eltöltötte. Te sirtál ég felé törő vágyódásodban az emberek bűnein, hogy miért nem tudják a Szeretetet szeretni. Mélységes szeretettedben megsirattad a világ minden bűnét, mert a végtelen Jóság megbántása mindegyik. Hullass a te keserűséged tengeréből csak egy cseppet az én szívemre. Könyörögj ki számomra a töredelem lelkét, hogy szomorkodva sirassam a magam és felebarátaim bűnét, hogy mindezért a sértésért erőm szerint eleget tehessek az én Uramnak és Istenemnek. Amen.

Miatyánk ... Üdvözlégy ...

Negyedik nap

Üdvözöllek Szent Benedek, az igazság után való állhatatos éhezésedért és szomjazásodért. Jobban kívánczoltál te, hogy mint hős az igazság útján járj, mint az érzéki ember kívánczik az étel és az ital után. A te „ételed” is az volt, hogy „annak akaratát teljesítsed, ki téged küldött” (Jn 4,34), és hogy Istennek akaratát minél tökéletesebben teljesíthessed, égő vággyal vágyakoztál az angyalok eledele után. Dicső Szent Benedek, könyörögj érettem, szerezd meg számomra a kegyelmet, hogy a szürke, rideg közönyösséget elkerüljem és állandóan hathatósan vágyakozzam az igazságosság után, sóvárogjak az Úr Jézus után a legméltóságosabb Oltáriszentségben. Amen.

Miatyánk ... Üdvözlégy ...

Ötödik nap

Üdvözöllek Szent Benedek, az irgalmasság szelíden ragyogó csillagát! Földi életed napjaiban a szenvedőknek szerető atyja voltál. Mint a szareptai özvegy, te is odaadtad az utolsó csepp olajat, s ezért jutalmazott meg téged is az Úr csodával. Irgalmasságoddal is megmutattad, hogy az Úr Jézus szelleme élt benned, aki „körüljárt jót tevén” (ApCsel 10,38). Ez a szellem éltesse engem is. Gyakorold velem szemben is az irgalmasságot, és szerezd meg számomra a kegyelmet, hogy szenvedő felebarátaimmal szemben erőm szerint irgalmas legyek és az irgalmasság minden tettét az Úr Jézusnak nevében és szellemében végezzem. Amen.

Miatyánk ... Üdvözlégy ...

Hatodik nap

Üdvözöllek Szent Benedek, a tisztaság liliumát. Mily tiszta volt a te szíved, hisz ifjúságodtól kezdve semmi rossz hajlamnak nem engedél! És bár tiszta voltál mint az angyalok, mégis szigorú önmegtagadások között éltél, hogy a tisztaságnak gyengéd erénye az

önfegyelmelés tövisai között biztosítva virágozzék. Igen, látom, mint vetted magad a szürös tövisok közé, hogy sebhelyeid égető fájdalma kiölje belőled a tisztátalanság legkisebb nyomát is. Krisztusnak bátor lelkű harcosa, a tisztátalanság szellemén aratott dicső győzelmedre kérek, szerezz számomra is hasonló szilárd elszántságot a szent tisztaság megőrzésére. Amen.

Miatyánk ... Üdvözlégy ...

Hetedik nap

Üdvözöllek Szent Benedek, a szent békesség kedvelőjét. Te megőrizted a békességet Istennel szemben, mert parancsait híven teljesítetted, megőrizted a békességet felebarátaiddal szemben szelídségeddel, szeretetteddel és atyai türelmeddel; megőrizted a békességet magaddal szemben is minden vágyadnak fékentartásával. Szent szabályod Isten szellemétől vezetett iskola, hogy ehhez a hármasság békességhez eljuthassunk. Eszközöld ki számomra is az igazi béke drága ajándékának mélyes tiszteletét. Add, hogy eljuthassak ahhoz a békességhez, melyet a világ meg nem adhat és melynek édessége mindent fölülmúl. Amen.

Miatyánk ... Üdvözlégy ...

Nyolcadik nap

Üdvözöllek Szent Benedek, mint az igazságért szenvedett üldözések közt is megrendíthetetlen sziklaszalat. Ellenfeleidnek semmi cselvetése, a gonosz lélek semmi támadása nem tudott téged eltéríteni Isten útjairól. De énám is érvényesek az apostol szavai: „Mindnyájan, kik ájtatosan akarnak élni Krisztus Jézusban, üldözést fognak szenvedni.” (2Tim 3,12) Azért kérek, nyerd meg nekem is a krisztusi erős lelkületet. Ne engedd, hogy a világ gúnyja vagy ellenségeskedése eltérítsen Isten szolgálatától, amelynek erős fogadással magamat egészen átadtam, miként a Boldogságos Szent Szűz is teljesen Isten szolgálatának szentelte magát. Támogass a gonosz lélek minden üldözése közt, hogy mint az igazság bátor harcosa elnyerhessem azoknak jutalmát, kik az igazságért üldözést szenvedtek. Amen.

Miatyánk ... Üdvözlégy ...

Kilencedik nap

Mindenható örök Isten, aki a test börtönéből megszabadult szent hitvallódat, Benedeket, az égbe emeltesd, engedd, kérünk, ezen ünnepet megülő szolgálóidnak minden bűnük bocsánatát, hogy akik az ő dicsőségén ujjongó lélekkel együtt örvendünk, az ő közbenjárásának érdemére az örök boldogságban nálad találkozzunk. A mi Urunk Jézus Krisztus, a Te Fiad által, aki Veled él és a Szentlélekkel együtt uralkodik, mindörökkön örökké. Amen.

Miatyánk ... Üdvözlégy ...

Szent Benedek apát mindennapi imája a kereszttel előtt

Adj nekem, jóságos Jézusom, Téged megértő értelmet, Téged átélő érzelmet, Hozzád siető lelket, Érted hevülő lelkesedést, Téged föllelő bölcsességet, Téged fölismerő világosságot, Érted égő szeretetet, Benned élő szívet, Téged dicsérő tetteket, a Te szavadra hallgató fület, a Te szépségedben gyönyörködő szemet, a Te fölségedet magasztaló nyelvet, Neked tetsző életmódot, a Tőled jövő megpróbáltatás viselésére béketúrést, Hozzád ragaszkodó, hűséges kitartást, és adj nekem, Jézusom, boldog halált.

Ajándékozzál meg jelenléteddel, fényes föltámadásoddal és a boldog örökkévalóságban add nekem jutalmul Tenmagadat. Amen.

Énekek Szent Benedek tiszteletére

I.

Égi boldogság ragyogó honában,
Hosszú harc multán koszorús sereg közt
Tündöklesz fénylőn Benedek legékesb
Érdemeiddel.

Zsenge gyermek vagy s szíved érett mégis,
Testi tűz néked soha mit sem ártott,
Fenkölt lelkednek a világöröm csak
Lanka virág volt.

Földi jóléted, szüleid s hazádat
Elhagytad s lettél ligetek lakója,
Hőskemény kézzel a nyakadba vetted
Krisztus igáját.

Ám a kis barlang a nevednek szűk lett,
Nagy csodáidnak híre im kiáradt,
Mint a gyors villám berepüli rögtön
Híred a földet.

II.

Róma kínálja büszke tudását,
Lángoló vágyak szomja oltását,
Ám Benedek, te futsz Babilonból,
Isten elhív a földi pokolból.
Zord hegyi barlang rejteke vár rád,
S győzve bírod le ott te a sátánt.

Sok hű tanítvány gyűl ide hozzád,
Szívüket példád, bölcs szavad vonzzák,
S im a vad sziklák elhagyott tája
Egy új világnak lesz iskolája,
S zeng újra föl az ég magasába
Őskeresztények szent zsolozsmája.

Zúg a világnak vérzivatarja,
Szent kezed bátran boltjait rakja
S törvényét írja Isten várának.
Fiaid innen ihlettel szállnak
Világtérítő messze utakra,
S egyre gyarapszik Krisztus uralma.

Mint egykor Mózes Kána földjére,
Láthatsz rá műved nagy jövőjére,

Szent Benedek. Ki áldott szép élted
Boldog halállal templomban végzed,
Isten trónjánál eszközöld nekünk:
Szent a halálunk s szent legyen éltünk!

Érme, fohász, jelmondat

Szent Benedek kereszties érmének fölirata: „Pax” (=Béke)

Fohász

Ó szent kereszt légy vezérem!
Sátán te nem kellesz nékem.
Gonosz szellem, tőlem távozz,
Ne kösd szívem hiúsághoz,
Elém ne tedd rút étkedet,
Költsd el magad bős mérgeidet!

Szent Benedek jelmondata: „Mindenben Isten dicsóíttessék!”